

॥ ५॥
मुष्मगाणित.

भाग १.

कर्ता

भाण्डकाल कालिदास भट्ट.

ज्योति. मन्त्रालय, प्रिन्टिंग रूल,

प्रेमचंद प्रेसिंग कोलेज.

अमदावाद.

गुजरात आर्टिस्टिक प्रिन्टिंग,

अमदावाद.

कीमत ०-१-३.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૧૩૭

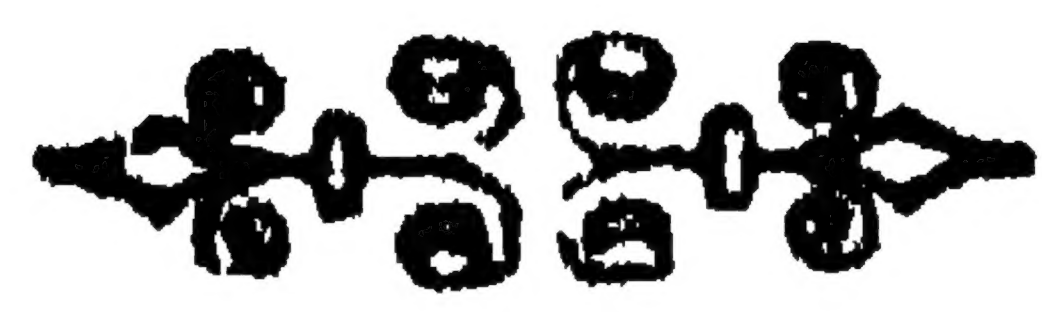
વાર્ષિક

પુસ્તકનું નામ મુખગાડિયા

વિષય

મુખગણિત.

ભાગ ૧ લો.

નીચલાં ત્રણ ધોરણુ માટે.

રચનાર,

માણેકલાલ કાલિદાસ ભટ્ટ.

એસિ. માસ્તર, પ્રેક્ટિસિંગ સ્કૂલ,
પ્રેમચંદ રાયચંદ ટ્રેનિંગ કોલેજ.

અમદાવાદ.

પ્રસિદ્ધ કરનાર,

શાહ પોપટલાલ મગનલાલ.

ગુજરાત એડિએન્ટલ બુકડીપો,
અમદાવાદ.

સંવત ૧૯૧૦.

આવૃત્તિ પહેલી.

સને ૧૯૧૪.

પ્રત ૨૦૦૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગૂજરાત કૌપીરાઈટ-સંગ્રહ

પ્રતિદ્વર્ત્તાએ સર્વ હક્ક સ્વાધીન રાખ્યા છે.

શ્રી “જ્ઞાનમુન્દિર” પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં રા. ગજરાય અમૃતરાયે
છપાવ્યું.

સાકડીશેરી રોડ—અમદાવાદ

પ્રસ્તાવના.

- ૧ નીચલાં ત્રણ ધોરણમાં મુખ્યગણિતના વિષયમાં આંક, તેનો ઉપયોગ, અને અમુક ધાતોનો ઉપયોગ એટલું ચલાવવાનું છે; તેથી તે પર દષ્ટિ ગણીનેજ આ ભાગ તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે.
- ૨ દરેક ધોરણમાં કેટલું ચલાવવું તે અભ્યાસક્રમ ઉપરથી સ્પષ્ટ સમજાય તેવું છે, માટે તેમાં જોઈ શિક્ષકે જે તે ધોરણને લાયકનો ભાગ ચલાવવો અત્રે તનું સ્પર્શકરણ કરી લેવાળું કરવાની જરૂર નથી.
- ૩ આ પુસ્તકમાં આપ્યા છે એટલાજ દાખલ ચલાવી શિક્ષકે એમી રહેવું નહિ. એ દાખલાને નમુના તરીકે ગણી તેમની દરેક જગતના ખોલ પુષ્કળ પ્રશ્નો પૂછવા. છતાં કહેવું જતીએ કે એટલું પણ સાડ આવડતું હશે તો શિષ્ય તેમજ શિક્ષક કિમયને ઘણોજ લાભ થયા વિના નહિ રહે.
- ૪ આક્રંતો વિષય ઘણું કાચો રહે છે એવી જો જુમ આવું છે, તેના પણ આમાં દર્શાવેલી રીતે કામ કરવાથી અતઃ આવ્યા વિના નહિ રહે, એવી લેખકને મંપૂર્ણ આશા છે.
- ૫ ધોરણોમાં ચલાવવાના આંક પણ આ પુસ્તકમાંજ આપી દેવામાં આવ્યા છે. છોકરાઓને ચોપડીઓનો ખર્ચ ઓછો થાય એવો પણ કંઈક હેતુ એમાં રહેલો છે.

૬. આ પુસ્તક બાળકોને તેમજ શિક્ષકોને ઉપયોગી થઈ પડશે અને ગણિતનો વિષય પાકે. થશે તો લેખક પોતાનો શ્રમ સફળ થયો માનશે.
૭. શિક્ષકો તરફથી આવેલી સૂચનાઓ પર યોગ્ય અવસરે લેખક હર્ષથી બનતું ધ્યાન આપવા ચૂકશે નહિ. આશા છે કે અનુભવી જ્ઞાનવૃદ્ધ શિક્ષકો યોગ્ય સૂચનાઓ કરશે.

પ્રે. રા. ટ્રેનિંગ કોલેજ.)
 અમદાવાદ.)
 હાકિસ માસ્ટર્સ ક્વાર્ટર્સ.)
 તા. ૧-૨-૧૪.)

માણેકલાલ કાલિદાસ ભટ્ટ.

(4)

୧	୧୧	୨୧	୩୧	୪୧	୫୧
୨	୧୨	୨୨	୩୨	୪୨	୫୨
୩	୧୩	୨୩	୩୩	୪୩	୫୩
୪	୧୪	୨୪	୩୪	୪୪	୫୪
୫	୧୫	୨୫	୩୫	୪୫	୫୫
୬	୧୬	୨୬	୩୬	୪୬	୫୬
୭	୧୭	୨୭	୩୭	୪୭	୫୭
୮	୧୮	୨୮	୩୮	୪୮	୫୮
୯	୧୯	୨୯	୩୯	୪୯	୫୯
୧୦	୨୦	୩୦	୪୦	୫୦	୬୦

୬୧	୭୧	୮୧	୯୧	୧୦୦
୬୨	୭୨	୮୨	୯୨	୨୦୦
୬୩	୭୩	୮୩	୯୩	୩୦୦
୬୪	୭୪	୮୪	୯୪	୪୦୦
୬୫	୭୫	୮୫	୯୫	୫୦୦
୬୬	୭୬	୮୬	୯୬	୬୦୦
୬୭	୭୭	୮୭	୯୭	୭୦୦
୬୮	୭୮	୮୮	୯୮	୮୦୦
୬୯	୭୯	୮୯	୯୯	୯୦୦
୭୦	୮୦	୯୦	୧୦୦	୧୦୦୦

(१)

१ × १ = १	११ × १ = ११	२१ × १ = २१
२ × १ = २	१२ × १ = १२	२२ × १ = २२
३ × १ = ३	१३ × १ = १३	२३ × १ = २३
४ × १ = ४	१४ × १ = १४	२४ × १ = २४
५ × १ = ५	१५ × १ = १५	२५ × १ = २५
६ × १ = ६	१६ × १ = १६	२६ × १ = २६
७ × १ = ७	१७ × १ = १७	२७ × १ = २७
८ × १ = ८	१८ × १ = १८	२८ × १ = २८
९ × १ = ९	१९ × १ = १९	२९ × १ = २९
१० × १ = १०	२० × १ = २०	३० × १ = ३०

---

१ × २ = २	११ × २ = २२	२१ × २ = ४२
२ × २ = ४	१२ × २ = २४	२२ × २ = ४४
३ × २ = ६	१३ × २ = २६	२३ × २ = ४६
४ × २ = ८	१४ × २ = २८	२४ × २ = ४८
५ × २ = १०	१५ × २ = ३०	२५ × २ = ५०
६ × २ = १२	१६ × २ = ३२	२६ × २ = ५२
७ × २ = १४	१७ × २ = ३४	२७ × २ = ५४
८ × २ = १६	१८ × २ = ३६	२८ × २ = ५६
९ × २ = १८	१९ × २ = ३८	२९ × २ = ५८
१० × २ = २०	२० × २ = ४०	३० × २ = ६०

---

१ × ३ = ३	११ × ३ = ३३	२१ × ३ = ६३
२ × ३ = ६	१२ × ३ = ३६	२२ × ३ = ६६
३ × ३ = ९	१३ × ३ = ३९	२३ × ३ = ६९
४ × ३ = १२	१४ × ३ = ४२	२४ × ३ = ७२
५ × ३ = १५	१५ × ३ = ४५	२५ × ३ = ७५
६ × ३ = १८	१६ × ३ = ४८	२६ × ३ = ७८
७ × ३ = २१	१७ × ३ = ५१	२७ × ३ = ८१
८ × ३ = २४	१८ × ३ = ५४	२८ × ३ = ८४
९ × ३ = २७	१९ × ३ = ५७	२९ × ३ = ८७
१० × ३ = ३०	२० × ३ = ६०	३० × ३ = ९०

୧ × ୪ = ୪	୧୧ × ୪ = ୪୪	୨୧ × ୪ = ୮୪
୨ ୪ ୮	୧୨ ୪ ୪୮	୨୨ ୪ ୮୮
୩ ୪ ୧୨	୧୩ ୪ ୫୨	୨୩ ୪ ୯୨
୪ ୪ ୧୬	୧୪ ୪ ୫୬	୨୪ ୪ ୯୬
୫ ୪ ୨୦	୧୫ ୪ ୬୦	୨୫ ୪ ୧୦୦
୬ ୪ ୨୪	୧୬ ୪ ୬୪	୨୬ ୪ ୧୦୪
୭ ୪ ୨୮	୧୭ ୪ ୬୮	୨୭ ୪ ୧୦୮
୮ ୪ ୩୨	୧୮ ୪ ୭୨	୨୮ ୪ ୧୧୨
୯ ୪ ୩୬	୧୯ ୪ ୭୬	୨୯ ୪ ୧୧୬
୧୦ ୪ ୪୦	୨୦ ୪ ୮୦	୩୦ ୪ ୧୨୦

---

୧ × ୫ = ୫	୧୧ × ୫ = ୫୫	୨୧ × ୫ = ୧୦୫
୨ ୫ ୧୦	୧୨ ୫ ୬୦	୨୨ ୫ ୧୧୦
୩ ୫ ୧୫	୧୩ ୫ ୬୫	୨୩ ୫ ୧୧୫
୪ ୫ ୨୦	୧୪ ୫ ୭୦	୨୪ ୫ ୧୨୦
୫ ୫ ୨୫	୧୫ ୫ ୭୫	୨୫ ୫ ୧୨୫
୬ ୫ ୩୦	୧୬ ୫ ୮୦	୨୬ ୫ ୧୩୦
୭ ୫ ୩୫	୧୭ ୫ ୮୫	୨୭ ୫ ୧୩୫
୮ ୫ ୪୦	୧୮ ୫ ୯୦	୨୮ ୫ ୧୪୦
୯ ୫ ୪୫	୧୯ ୫ ୯୫	୨୯ ୫ ୧୪୫
୧୦ ୫ ୫୦	୨୦ ୫ ୧୦୦	୩୦ ୫ ୧୫୦

---

୧ × ୬ = ୬	୧୧ × ୬ = ୬୬	୨୧ × ୬ = ୧୨୬
୨ ୬ ୧୨	୧୨ ୬ ୭୨	୨୨ ୬ ୧୩୨
୩ ୬ ୧୮	୧୩ ୬ ୭୮	୨୩ ୬ ୧୩୮
୪ ୬ ୨୪	୧୪ ୬ ୮୪	୨୪ ୬ ୧୪୪
୫ ୬ ୩୦	୧୫ ୬ ୯୦	୨୫ ୬ ୧୫୦
୬ ୬ ୩୬	୧୬ ୬ ୯୬	୨୬ ୬ ୧୫୬
୭ ୬ ୪୨	୧୭ ୬ ୧୦୨	୨୭ ୬ ୧୬୨
୮ ୬ ୪୮	୧୮ ୬ ୧୦୮	୨୮ ୬ ୧୬୮
୯ ୬ ୫୪	୧୯ ୬ ୧୧୪	୨୯ ୬ ୧୭୪
୧୦ ୬ ୬୦	୨୦ ୬ ୧୨୦	୩୦ ୬ ୧୮୦

(८)

१ × ७ = ७	११ × ७ = ७७	२१ × ७ = १४७
२ ७ १४	१२ ७ ८४	२२ ७ १५४
३ ७ २१	१३ ७ ८७	२३ ७ १५७
४ ७ २८	१४ ७ ९८	२४ ७ १६८
५ ७ ३५	१५ ७ १०५	२५ ७ १७५
६ ७ ४२	१६ ७ ११२	२६ ७ १८२
७ ७ ४९	१७ ७ ११९	२७ ७ १८९
८ ७ ५६	१८ ७ १२६	२८ ७ १९६
९ ७ ६३	१९ ७ १३३	२९ ७ २०३
१० ७ ७०	२० ७ १४०	३० ७ २१०
१ × ८ = ८	११ × ८ = ८८	२१ × ८ = १६८
२ ८ १६	१२ ८ ९६	२२ ८ १७६
३ ८ २४	१३ ८ १०४	२३ ८ १८४
४ ८ ३२	१४ ८ ११२	२४ ८ १९२
५ ८ ४०	१५ ८ १२०	२५ ८ २००
६ ८ ४८	१६ ८ १२८	२६ ८ २०८
७ ८ ५६	१७ ८ १३६	२७ ८ २१६
८ ८ ६४	१८ ८ १४४	२८ ८ २२४
९ ८ ७२	१९ ८ १५२	२९ ८ २३२
१० ८ ८०	२० ८ १६०	३० ८ २४०
१ × ९ = ९	११ × ९ = ९९	२१ × ९ = १८९
२ ९ १८	१२ ९ १०८	२२ ९ १९८
३ ९ २७	१३ ९ ११७	२३ ९ २०७
४ ९ ३६	१४ ९ १२६	२४ ९ २१६
५ ९ ४५	१५ ९ १३५	२५ ९ २२५
६ ९ ५४	१६ ९ १४४	२६ ९ २३४
७ ९ ६३	१७ ९ १५३	२७ ९ २४३
८ ९ ७२	१८ ९ १६२	२८ ९ २५२
९ ९ ८१	१९ ९ १७१	२९ ९ २६१
१० ९ ९०	२० ९ १८०	३० ९ २७०

૧×૧૦ = ૧૦	૧૧×૧૦= ૧૧૦	૨૧×૧૦= ૨૧૦
૨ ૧૦ ૨૦	૧૨ ૧૦ ૧૨૦	૨૨ ૧૦ ૨૨૦
૩ ૧૦ ૩૦	૧૩ ૧૦ ૧૩૦	૨૩ ૧૦ ૨૩૦
૪ ૧૦ ૪૦	૧૪ ૧૦ ૧૪૦	૨૪ ૧૦ ૨૪૦
૫ ૧૦ ૫૦	૧૫ ૧૦ ૧૫૦	૨૫ ૧૦ ૨૫૦
૬ ૧૦ ૬૦	૧૬ ૧૦ ૧૬૦	૨૬ ૧૦ ૨૬૦
૭ ૧૦ ૭૦	૧૭ ૧૦ ૧૭૦	૨૭ ૧૦ ૨૭૦
૮ ૧૦ ૮૦	૧૮ ૧૦ ૧૮૦	૨૮ ૧૦ ૨૮૦
૯ ૧૦ ૯૦	૧૯ ૧૦ ૧૯૦	૨૯ ૧૦ ૨૯૦
૧૦ ૧૦ ૧૦૦	૨૦ ૧૦ ૨૦૦	૩૦ ૧૦ ૩૦૦

આ કાઠા જુની ચાલતી આવેલી
રીતે બોલાવવા નહિ એવા હેતુ નથી; પણ
અહિ આપેલી રીતે પણ બોલાવાય અને
એ રીત શિક્ષણના નિયમને વધારે અનુસરતી
છે એ બતાવવાનોજ હેતુ છે.

୧×୦୧୧=୦୧୧	୧୧×୦୧୧=୫୧୧	୧୧×୦୧୧=୧୦୧୧	୩୧×୦୧୧=୧୫୧୧
୧ ୦୧୧ ୧	୧୧ ୦୧୧ ୫	୧୧ ୦୧୧ ୧୧	୩୧ ୦୧୧ ୧୫
୩ ୦୧୧ ୧୧୧	୧୩ ୦୧୧ ୫୧୧	୧୩ ୦୧୧ ୧୧୧୧	୩୩ ୦୧୧ ୧୫୧୧
୪ ୦୧୧ ୧	୧୪ ୦୧୧ ୭	୧୪ ୦୧୧ ୧୧	୩୪ ୦୧୧ ୧୭
୫ ୦୧୧ ୧୧୧	୧୫ ୦୧୧ ୮	୧୫ ୦୧୧ ୧୧୧୧	୩୫ ୦୧୧ ୧୮
୭ ୦୧୧ ୩୧୧	୧୭ ୦୧୧ ୮୧୧	୧୭ ୦୧୧ ୧୩୧୧	୩୭ ୦୧୧ ୧୮୧୧
୮ ୦୧୧ ୪	୧୮ ୦୧୧ ୯	୧୮ ୦୧୧ ୧୪	୩୮ ୦୧୧ ୧୯
୯ ୦୧୧ ୪୧୧	୧୯ ୦୧୧ ୯୧୧	୧୯ ୦୧୧ ୧୪୧୧	୩୯ ୦୧୧ ୧୯୧୧
୧୦ ୦୧୧ ୫	୧୦ ୦୧୧ ୦	୩୦ ୦୧୧ ୧୫	୪୦ ୦୧୧ ୧୦
୪୧×୦୧୧=୧୦୧୧	୫୧×୦୧୧=୧୫୧୧	୬୧×୦୧୧=୩୦୧୧	
୪୧ ୦୧୧ ୧୧	୫୧ ୦୧୧ ୧୫	୬୧ ୦୧୧ ୩୧	
୪୩ ୦୧୧ ୧୧୧୧	୫୩ ୦୧୧ ୧୫୧୧	୬୩ ୦୧୧ ୩୧୧୧	
୪୪ ୦୧୧ ୧୧	୫୪ ୦୧୧ ୧୭	୬୪ ୦୧୧ ୩୧	
୪୫ ୦୧୧ ୧୧୧୧	୫୫ ୦୧୧ ୧୮	୬୫ ୦୧୧ ୩୧୧୧	
୪୭ ୦୧୧ ୧୩୧୧	୫୭ ୦୧୧ ୧୮୧୧	୬୭ ୦୧୧ ୩୩୧୧	
୪୮ ୦୧୧ ୧୪	୫୮ ୦୧୧ ୧୯	୬୮ ୦୧୧ ୩୪	
୪୯ ୦୧୧ ୧୪୧୧	୫୯ ୦୧୧ ୧୯୧୧	୬୯ ୦୧୧ ୩୪୧୧	
୫୦ ୦୧୧ ୧୫	୬୦ ୦୧୧ ୩୦	୭୦ ୦୧୧ ୩୫	
୭୧×୦୧୧=୩୫୧୧	୮୧×୦୧୧=୪୦୧୧	୯୧×୦୧୧=୪୫୧୧	
୭୧ ୦୧୧ ୩୫	୮୧ ୦୧୧ ୪୧	୯୧ ୦୧୧ ୪୫	
୭୩ ୦୧୧ ୩୫୧୧	୮୩ ୦୧୧ ୪୧୧୧	୯୩ ୦୧୧ ୪୫୧୧	
୭୪ ୦୧୧ ୩୭	୮୪ ୦୧୧ ୪୧	୯୪ ୦୧୧ ୪୭	
୭୫ ୦୧୧ ୩୭୧୧	୮୫ ୦୧୧ ୪୧୧୧	୯୫ ୦୧୧ ୪୭୧୧	
୭୭ ୦୧୧ ୩୮	୮୭ ୦୧୧ ୪୩	୯୭ ୦୧୧ ୪୮	
୭୯ ୦୧୧ ୩୮୧୧	୮୯ ୦୧୧ ୪୩୧୧	୯୯ ୦୧୧ ୪୮୧୧	
୮୦ ୦୧୧ ୪୦	୯୦ ୦୧୧ ୪୫	୧୦୦ ୦୧୧ ୫୦	

१×०१=०१	११×०१=२॥॥	२१×०१=५॥	३१×०१=७॥॥
२ ०१ ०॥	१२ ०१ ३	२२ ०१ ५॥	३२ ०१ ८
३ ०१ ०॥॥	१३ ०१ ३॥	२३ ०१ ५॥॥	३३ ०१ ८॥
४ ०१ १	१४ ०१ ३॥॥	२४ ०१ ६	३४ ०१ ८॥॥
५ ०१ १॥	१५ ०१ ३॥॥॥	२५ ०१ ६॥	३५ ०१ ८॥॥॥
६ ०१ १॥॥	१६ ०१ ४	२६ ०१ ६॥॥	३६ ०१ ९
७ ०१ १॥॥॥	१७ ०१ ४॥	२७ ०१ ६॥॥॥	३७ ०१ ९॥
८ ०१ २	१८ ०१ ४॥॥	२८ ०१ ७	३८ ०१ ९॥॥
९ ०१ २॥	१९ ०१ ४॥॥॥	२९ ०१ ७॥	३९ ०१ ९॥॥॥
१० ०१ २॥॥	२० ०१ ५	३० ०१ ७॥॥	४० ०१ १०

४१×०१=१०१
४२ ०१ १०॥
४३ ०१ १०॥॥
४४ ०१ ११
४५ ०१ ११॥
४६ ०१ ११॥॥
४७ ०१ ११॥॥॥
४८ ०१ १२
४९ ०१ १२॥
५० ०१ १२॥॥

५१×०१=१२॥॥
५२ ०१ १३
५३ ०१ १३॥
५४ ०१ १३॥॥
५५ ०१ १३॥॥॥
५६ ०१ १४
५७ ०१ १४॥
५८ ०१ १४॥॥
५९ ०१ १४॥॥॥
६० ०१ १५

६१×०१=१५॥
६२ ०१ १५॥॥
६३ ०१ १५॥॥॥
६४ ०१ १६
६५ ०१ १६॥
६६ ०१ १६॥॥
६७ ०१ १६॥॥॥
६८ ०१ १७
६९ ०१ १७॥
७० ०१ १७॥॥

७१×०१=१७॥॥॥
७२ ०१ १८
७३ ०१ १८॥
७४ ०१ १८॥॥
७५ ०१ १८॥॥॥
७६ ०१ १९
७७ ०१ १९॥
७८ ०१ १९॥॥
७९ ०१ १९॥॥॥
८० ०१ २०

८१×०१=२०१
८२ ०१ २०॥
८३ ०१ २०॥॥
८४ ०१ २१
८५ ०१ २१॥
८६ ०१ २१॥॥
८७ ०१ २१॥॥॥
८८ ०१ २२
८९ ०१ २२॥
९० ०१ २२॥॥

९१×०१=२२॥॥॥
९२ ०१ २३
९३ ०१ २३॥
९४ ०१ २३॥॥
९५ ०१ २३॥॥॥
९६ ०१ २४
९७ ०१ २४॥
९८ ०१ २४॥॥
९९ ०१ २४॥॥॥
१०० ०१ २५

୧×୦୧୧୧=୦୧୧୧	୧୧×୦୧୧୧= ୧୧	୧୧×୦୧୧୧=୧୧୧୧	୩୧×୦୧୧୧=୨୩୧୧
୨ ୦୧୧୧ ୧୧	୧୨ ୦୧୧୧ ୧୧	୨୨ ୦୧୧୧ ୧୧୧୧	୩୨ ୦୧୧୧ ୨୪
୩ ୦୧୧୧ ୨୧	୧୩ ୦୧୧୧ ୧୧୧୧	୨୩ ୦୧୧୧ ୧୧୧୧	୩୩ ୦୧୧୧ ୨୪୧୧
୪ ୦୧୧୧ ୩୧	୧୪ ୦୧୧୧ ୧୧୧୧	୨୪ ୦୧୧୧ ୧୧୧୧	୩୪ ୦୧୧୧ ୨୫୧୧
୫ ୦୧୧୧ ୪୧	୧୫ ୦୧୧୧ ୧୧୨୧	୨୫ ୦୧୧୧ ୧୧୧୧	୩୫ ୦୧୧୧ ୨୬୧୧
୬ ୦୧୧୧ ୫୧	୧୬ ୦୧୧୧ ୧୧୩୧	୨୬ ୦୧୧୧ ୧୧୧୧	୩୬ ୦୧୧୧ ୨୭୧୧
୭ ୦୧୧୧ ୬୧	୧୭ ୦୧୧୧ ୧୧୪୧	୨୭ ୦୧୧୧ ୧୧୧୧	୩୭ ୦୧୧୧ ୨୮୧୧
୮ ୦୧୧୧ ୭୧	୧୮ ୦୧୧୧ ୧୧୫୧	୨୮ ୦୧୧୧ ୧୧୧୧	୩୮ ୦୧୧୧ ୨୯୧୧
୯ ୦୧୧୧ ୮୧	୧୯ ୦୧୧୧ ୧୧୬୧	୨୯ ୦୧୧୧ ୧୧୧୧	୩୯ ୦୧୧୧ ୩୦୧୧
୧୦ ୦୧୧୧ ୯୧	୨୦ ୦୧୧୧ ୧୧୭୧	୩୦ ୦୧୧୧ ୧୧୧୧	୪୦ ୦୧୧୧ ୩୧୧୧

୪୧×୦୧୧୧=୩୦୧୧	୫୧×୦୧୧୧=୩୧୧୧	୬୧×୦୧୧୧=୪୦୧୧
୪୨ ୦୧୧୧ ୩୧୧୧	୫୨ ୦୧୧୧ ୩୧୧୧	୬୨ ୦୧୧୧ ୪୧୧୧
୪୩ ୦୧୧୧ ୩୨୧୧	୫୩ ୦୧୧୧ ୩୧୧୧	୬୩ ୦୧୧୧ ୪୧୧୧
୪୪ ୦୧୧୧ ୩୩୧୧	୫୪ ୦୧୧୧ ୪୦୧୧	୬୪ ୦୧୧୧ ୪୧୧୧
୪୫ ୦୧୧୧ ୩୪୧୧	୫୫ ୦୧୧୧ ୪୧୧୧	୬୫ ୦୧୧୧ ୪୧୧୧
୪୬ ୦୧୧୧ ୩୫୧୧	୫୬ ୦୧୧୧ ୪୨୧୧	୬୬ ୦୧୧୧ ୪୧୧୧
୪୭ ୦୧୧୧ ୩୬୧୧	୫୭ ୦୧୧୧ ୪୩୧୧	୬୭ ୦୧୧୧ ୪୧୧୧
୪୮ ୦୧୧୧ ୩୭୧୧	୫୮ ୦୧୧୧ ୪୪୧୧	୬୮ ୦୧୧୧ ୪୧୧୧
୪୯ ୦୧୧୧ ୩୮୧୧	୫୯ ୦୧୧୧ ୪୫୧୧	୬୯ ୦୧୧୧ ୪୧୧୧
୫୦ ୦୧୧୧ ୩୯୧୧	୬୦ ୦୧୧୧ ୪୬୧୧	୭୦ ୦୧୧୧ ୪୧୧୧

୭୧×୦୧୧୧=୫୦୧୧	୮୧×୦୧୧୧=୫୧୧୧	୯୧×୦୧୧୧=୫୧୧୧
୭୨ ୦୧୧୧ ୫୦୧୧	୮୨ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧	୯୨ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧
୭୩ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧	୮୩ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧	୯୩ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧
୭୪ ୦୧୧୧ ୫୨୧୧	୮୪ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧	୯୪ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧
୭୫ ୦୧୧୧ ୫୩୧୧	୮୫ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧	୯୫ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧
୭୬ ୦୧୧୧ ୫୪୧୧	୮୬ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧	୯୬ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧
୭୭ ୦୧୧୧ ୫୫୧୧	୮୭ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧	୯୭ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧
୭୮ ୦୧୧୧ ୫୬୧୧	୮୮ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧	୯୮ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧
୭୯ ୦୧୧୧ ୫୭୧୧	୮୯ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧	୯୯ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧
୮୦ ୦୧୧୧ ୫୮୧୧	୯୦ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧	୧୦୦ ୦୧୧୧ ୫୧୧୧

୧×୧= ୧	୧୧×୧=୧୩	୨୧×୧=୨୧	୩୧×୧=୩୧
୨ ୧ ୨	୧୨ ୧ ୧୫	୨୨ ୧ ୨୬	୩୨ ୧ ୪୦
୩ ୧ ୩	୧୩ ୧ ୧୬	୨୩ ୧ ୨୮	୩୩ ୧ ୪୧
୪ ୧ ୫	୧୪ ୧ ୧୭	୨୪ ୧ ୩୦	୩୪ ୧ ୪୨
୫ ୧ ୬	୧୫ ୧ ୧୮	୨୫ ୧ ୩୧	୩୫ ୧ ୪୩
୬ ୧ ୭	୧୬ ୧ ୧୯	୨୬ ୧ ୩୨	୩୬ ୧ ୪୪
୭ ୧ ୮	୧୭ ୧ ୨୦	୨୭ ୧ ୩୩	୩୭ ୧ ୪୫
୮ ୧ ୯	୧୮ ୧ ୨୧	୨୮ ୧ ୩୪	୩୮ ୧ ୪୬
୯ ୧ ୧୦	୧୯ ୧ ୨୨	୨୯ ୧ ୩୫	୩୯ ୧ ୪୭
୧୦ ୧ ୧୧	୨୦ ୧ ୨୩	୩୦ ୧ ୩୬	୪୦ ୧ ୪୮

୪୧×୧= ୫୧	୫୧×୧= ୫୩	୬୧×୧= ୬୧
୪୨ ୧ ୫୨	୫୨ ୧ ୫୫	୬୨ ୧ ୬୬
୪୩ ୧ ୫୩	୫୩ ୧ ୫୬	୬୩ ୧ ୬୮
୪୪ ୧ ୫୫	୫୪ ୧ ୫୭	୬୪ ୧ ୬୯
୪୫ ୧ ୫୬	୫୫ ୧ ୫୮	୬୫ ୧ ୭୦
୪୬ ୧ ୫୭	୫୬ ୧ ୫୯	୬୬ ୧ ୭୧
୪୭ ୧ ୫୮	୫୭ ୧ ୬୦	୬୭ ୧ ୭୨
୪୮ ୧ ୫୯	୫୮ ୧ ୬୧	୬୮ ୧ ୭୩
୪୯ ୧ ୬୦	୫୯ ୧ ୬୨	୬୯ ୧ ୭୪
୫୦ ୧ ୬୧	୬୦ ୧ ୬୩	୭୦ ୧ ୭୫

୬୧×୧= ୮୧	୮୧×୧=୧୦୧	୯୧×୧=୧୧୩
୬୨ ୧ ୮୨	୮୨ ୧ ୧୦୨	୯୨ ୧ ୧୧୫
୬୩ ୧ ୮୩	୮୩ ୧ ୧୦୩	୯୩ ୧ ୧୧୬
୬୪ ୧ ୮୪	୮୪ ୧ ୧୦୪	୯୪ ୧ ୧୧୭
୬୫ ୧ ୮୫	୮୫ ୧ ୧୦୫	୯୫ ୧ ୧୧୮
୬୬ ୧ ୮୬	୮୬ ୧ ୧୦୬	୯୬ ୧ ୧୧୯
୬୭ ୧ ୮୭	୮୭ ୧ ୧୦୭	୯୭ ୧ ୧୨୦
୬୮ ୧ ୮୮	୮୮ ୧ ୧୦୮	୯୮ ୧ ୧୨୧
୬୯ ୧ ୮୯	୮୯ ୧ ୧୦୯	୯୯ ୧ ୧୨୨
୭୦ ୧ ୯୦	୯୦ ୧ ୧୧୦	୧୦୦ ୧ ୧୨୩

୧×୧୧= ୧୧	୧୧×୧୧=୧୧୧	୨୧×୧୧=୩୧୧	୩୧×୧୧=୪୧୧
୨ ୧୧ ୩	୧୨ ୧୧ ୧୮	୨୨ ୧୧ ୩୩	୩୨ ୧୧ ୪୮
୩ ୧୧ ୪୧	୧୩ ୧୧ ୧୯୧	୨୩ ୧୧ ୩୪୧	୩୩ ୧୧ ୪୯୧
୪ ୧୧ ୫	୧୪ ୧୧ ୨୧	୨୪ ୧୧ ୩୫	୩୪ ୧୧ ୫୧
୫ ୧୧ ୯୧	୧୫ ୧୧ ୨୨୧	୨୫ ୧୧ ୩୯୧	୩୫ ୧୧ ୫୨୧
୬ ୧୧ ୧୦୧	୧୬ ୧୧ ୨୪	୨୬ ୧୧ ୪୦୧	୩୬ ୧୧ ୫୪
୮ ୧୧ ୧୨	୧୮ ୧୧ ୨୫୧	୨୮ ୧୧ ୪୧୨	୩୮ ୧୧ ୫୫୧
୯ ୧୧ ୧୩୧	୧୯ ୧୧ ୨୬୧	୨୯ ୧୧ ୪୨୩	୩୯ ୧୧ ୫୬୧
୧୦ ୧୧ ୧୪	୨୦ ୧୧ ୩୦	୩୦ ୧୧ ୪୫	୪୦ ୧୧ ୬୦

୪୧×୧୧= ୫୧୧	୫୧×୧୧= ୬୧୧	୬୧×୧୧= ୯୧୧
୪୨ ୧୧ ୫୩	୫୨ ୧୧ ୬୮	୬୨ ୧୧ ୯୩
୪୩ ୧୧ ୫୪୧	୫୩ ୧୧ ୬୯୧	୬୩ ୧୧ ୯୪୧
୪୪ ୧୧ ୫୫	୫୪ ୧୧ ୮୧	୬୪ ୧୧ ୯୫
୪୫ ୧୧ ୫୬୧	୫୫ ୧୧ ୮୨୧	୬୫ ୧୧ ୯୬୧
୪୬ ୧୧ ୫୯	୫୬ ୧୧ ୮୪	୬୬ ୧୧ ୯୯
୪୭ ୧୧ ୬୦୧	୫୭ ୧୧ ୮୫୧	୬୭ ୧୧ ୧୦୦୧
୪୮ ୧୧ ୬୨	୫୮ ୧୧ ୮୬	୬୮ ୧୧ ୧୦୨
୪୯ ୧୧ ୬୩୧	୫୯ ୧୧ ୮୮୧	୬୯ ୧୧ ୧୦୩୧
୫୦ ୧୧ ୬୪	୬୦ ୧୧ ୯୦	୭୦ ୧୧ ୧୦୫

୭୧×୧୧=୧୦୫୧	୮୧×୧୧=୧୨୧୧	୯୧×୧୧=୧୩୫୧
୭୨ ୧୧ ୧୦୮	୮୨ ୧୧ ୧୨୩	୯୨ ୧୧ ୧୩୮
୭୩ ୧୧ ୧୦୯୧	୮୩ ୧୧ ୧୨୪୧	୯୩ ୧୧ ୧୩୯୧
୭୪ ୧୧ ୧୧୧	୮୪ ୧୧ ୧୨୫	୯୪ ୧୧ ୧୪୧
୭୫ ୧୧ ୧୧୨୧	୮୫ ୧୧ ୧୨୬୧	୯୫ ୧୧ ୧୪୨୧
୭୬ ୧୧ ୧୧୪	୮୬ ୧୧ ୧୨୯	୯୬ ୧୧ ୧୪୪
୭୭ ୧୧ ୧୧୫୧	୮୭ ୧୧ ୧୩୦୧	୯୭ ୧୧ ୧୪୫୧
୭୮ ୧୧ ୧୧୬	୮୮ ୧୧ ୧୩୨	୯୮ ୧୧ ୧୪୬
୭୯ ୧୧ ୧୧୮୧	୮୯ ୧୧ ୧୩୩୧	୯୯ ୧୧ ୧୪୮୧
୮୦ ୧୧ ୧୨୦	୯୦ ୧୧ ୧୩୫	୧୦୦ ୧୧ ୧୫୦

૧×૨૧= ૨૧	૧૧×૨૧=૨૩૧	૨૧×૨૧=૪૨૧	૩૧×૨૧=૬૩૧
૨ ૨૧ ૫	૧૨ ૨૧ ૩૦	૨૨ ૨૧ ૫૫	૩૨ ૨૧ ૮૦
૩ ૨૧ ૭૫	૧૩ ૨૧ ૩૨૧	૨૩ ૨૧ ૫૭૫	૩૩ ૨૧ ૮૨૧
૪ ૨૧ ૧૦	૧૪ ૨૧ ૩૫	૨૪ ૨૧ ૬૦	૩૪ ૨૧ ૮૫
૫ ૨૧ ૧૨૧	૧૫ ૨૧ ૩૭૫	૨૫ ૨૧ ૬૨૧	૩૫ ૨૧ ૮૭૫
૬ ૨૧ ૧૫	૧૬ ૨૧ ૪૦	૨૬ ૨૧ ૬૫	૩૬ ૨૧ ૯૦
૭ ૨૧ ૧૭૫	૧૭ ૨૧ ૪૨૧	૨૭ ૨૧ ૬૭૫	૩૭ ૨૧ ૯૨૧
૮ ૨૧ ૨૦	૧૮ ૨૧ ૪૫	૨૮ ૨૧ ૭૦	૩૮ ૨૧ ૯૫
૯ ૨૧ ૨૨૧	૧૯ ૨૧ ૪૭૫	૨૯ ૨૧ ૭૨૧	૩૯ ૨૧ ૯૭૫
૧૦ ૨૧ ૨૫	૨૦ ૨૧ ૫૦	૩૦ ૨૧ ૭૫	૪૦ ૨૧ ૧૦૦

૪૧×૨૧=૧૦૨૧	૫૧×૨૧=૧૨૭૧	૬૧×૨૧=૧૫૨૧
૪૨ ૨૧ ૧૦૫	૫૨ ૨૧ ૧૩૦	૬૨ ૨૧ ૧૫૫
૪૩ ૨૧ ૧૦૭૫	૫૩ ૨૧ ૧૩૨૧	૬૩ ૨૧ ૧૫૭૫
૪૪ ૨૧ ૧૧૦	૫૪ ૨૧ ૧૩૫	૬૪ ૨૧ ૧૬૦
૪૫ ૨૧ ૧૧૨૧	૫૫ ૨૧ ૧૩૭૫	૬૫ ૨૧ ૧૬૨૧
૪૬ ૨૧ ૧૧૫	૫૬ ૨૧ ૧૪૦	૬૬ ૨૧ ૧૬૫
૪૭ ૨૧ ૧૧૭૫	૫૭ ૨૧ ૧૪૨૧	૬૭ ૨૧ ૧૬૭૫
૪૮ ૨૧ ૧૨૦	૫૮ ૨૧ ૧૪૫	૬૮ ૨૧ ૧૭૦
૪૯ ૨૧ ૧૨૨૧	૫૯ ૨૧ ૧૪૭૫	૬૯ ૨૧ ૧૭૨૧
૫૦ ૨૧ ૧૨૫	૬૦ ૨૧ ૧૫૦	૭૦ ૨૧ ૧૭૫

૭૧×૨૧=૧૭૭૧	૮૧×૨૧=૨૦૨૧	૯૧×૨૧=૨૨૭૧
૭૨ ૨૧ ૧૮૦	૮૨ ૨૧ ૨૦૫	૯૨ ૨૧ ૨૩૦
૭૩ ૨૧ ૧૮૨૧	૮૩ ૨૧ ૨૦૭૫	૯૩ ૨૧ ૨૩૨૧
૭૪ ૨૧ ૧૮૫	૮૪ ૨૧ ૨૧૦	૯૪ ૨૧ ૨૩૫
૭૫ ૨૧ ૧૮૭૫	૮૫ ૨૧ ૨૧૨૧	૯૫ ૨૧ ૨૩૭૫
૭૬ ૨૧ ૧૯૦	૮૬ ૨૧ ૨૧૫	૯૬ ૨૧ ૨૪૦
૭૭ ૨૧ ૧૯૨૧	૮૭ ૨૧ ૨૧૭૫	૯૭ ૨૧ ૨૪૨૧
૭૮ ૨૧ ૧૯૫	૮૮ ૨૧ ૨૨૦	૯૮ ૨૧ ૨૪૫
૭૯ ૨૧ ૧૯૭૫	૮૯ ૨૧ ૨૨૨૧	૯૯ ૨૧ ૨૪૭૫
૮૦ ૨૧ ૨૦૦	૯૦ ૨૧ ૨૨૫	૧૦૦ ૨૧ ૨૫૦

અક્ષરની નાણાની ધાત.

૧૥ પાઈનો	અધેલો
૩ પાઈનો	પૈસો
૨ પૈસાનો	ઢબુ
૪ પૈસાનો	૧ આનો
	અથવા ૧ આની
૮ પૈસાના	૨ આના
	અથવા બેઆની
૪ આનાની	પાવલી
૮ આનાનો	અડધો
૧૬ આનાનો	રૂપીઆ

શેરની ધાત.

શેરના	અચ્છેરા ૨
શેરના	પાશેરા ૪
શેરનાં	નવટાંકાં ૮
શેરનાં	અધોળાં ૧૬
શેરના	રૂપીઆભાર ૪૦
શેરના	પૈસાભાર ૭૨

---

૨ અચ્છેરે	એક શેર
૪ પાશેરે	૧ શેર
૮ નવટાંકે	૧ શેર
૧૬ અધોળે	૧ શેર
૭૨ પૈસાભાર	૧ શેર
૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર
૩૦ રૂપીઆભાર	૦.૩૩ શેર
૨૦ રૂપીઆભાર	૦.૨૨ શેર
૧૦ રૂપીઆભાર	૦.૧૧ શેર
૫ રૂપીઆભાર	૧ નવટાંક
૨.૫ રૂપીઆભાર	૧ અધોળા

મણની ધાત.

મણના	અધમણીઆ ૨
મણના	દશશેરા ૪
મણની	પાંચશેરી ૮
મણની	અઢીશેરી ૧૬
મણની	સવાશેરી ૩૨
મણના	શેર ૪૦
પાંચો મણના	૩૦ શેર
અધમણના	૨૦ શેર
પા મણના	૧૦ શેર

મુખગણિત.

ભાગ ૧.

સરવાળા ને બાદબાકી.

મુખગણિતનો વિષય જે બાળકોને શીખવવાનો હોય તેમને પ્રથમ ૧૦૦ સુધીના આંક અને પદાર્થો વડે ઉમેરતાં બાદ કરતા આવડવું જોઈએ. ૧૦૦ સુધીની સંખ્યા પણ પદાર્થો વડેજ શીખવવાની છે. પદાર્થો વડે ઉમેરતા બાદ કરતા આવડ્યા પછીજ મોંઝેથી બાળકો ઉમેરવા બાદ કરવાનું કામ કરી શકે, માટે પ્રથમ તે પાકું આવડ્યા પછીજ મુખગણિતનો વિષય શરૂ કરવો.

(૧)

- (૧) એકમાં એક નાખીએ તો ૨ થાય, ૨ માં એક નાખીએ તો ૩ થાય એમ ૧૦ સુધી બોલી જાઓ.
- (૨) એક ને એક ૨, ૨ ને એક ૩, ૩ ને એક ૪, ૪ ને એક ૫ એમ ૧૦૦ સુધી બોલી જાઓ.
- (૩) ૧૦માંથી એક લઈએ તો ૯ રહે, ૯ માંથી એક લઈએ તો ૮ રહે એમ એક સુધી આવળા બોલી જાઓ.
- (૪) ૧૦૦માંથી એક જાય તો ૯૯, ૯૯માંથી એક જાય તો ૯૮ એમ એક સુધી આવળા બોલી જાઓ.

(૧૮)

- (૫) એક ને બે ૩, ૩ ને બે ૫, ૫ ને બે ૭, એમ ૯૯ સુધી બોલો.
- (૬) ૯૯થી શરૂ કરી એજ રીતે બાદ કરતા એક સુધી ચાલ્યા જાઓ.
- (૭) એક ને ત્રણ ૪, ૪ ને ત્રણ ૭, ૭ ને ત્રણ ૧૦ એમ ૯૭ સુધી બોલો.
- (૮) ૯૭થી શરૂ કરી ઉપરનાથી ઉલટી રીતે એક સુધી આવો.
- (૯) ૩ ને ચાર ૭, ૭ ને ચાર ૧૧ એમ ૯૯ સુધી બોલો. એથી ઉલટા બોલો.
- (૧૦) ૫ ને પાંચ ૬૪, ૧૦ ને પાંચ ૧૫, ૧૫ ને પાંચ ૨૦, ૨૦ ને પાંચ ૨૫, એમ ૧૦૦ સુધી બોલો. ઉલટા બોલો.
- (૧૧) ૧, ૬, ૧૧, ૧૬, ૨૧ એમ ૫ ઉમેરતા ૯૬ સુધી ચાલ્યા જાઓ. એથી ઉલટા બોલો.
- (૧૨) ૧, ૮, ૧૫, ૨૨ એ પ્રમાણે ૯૯ સુધી બોલો. ઉલટું બોલો.
- (૧૩) ૧, ૯, ૧૭, ૨૫, એમ ૯૭ સુધી બોલો. ઉલટું બોલો.
- (૧૪) ૧, ૧૦, ૧૯, ૨૮, એમ ૧૦૦ સુધી બોલી જાઓ.
- (૧૫) ૫ ૧૪, ૨૩, એમ ૯૫ સુધી બોલો. ઉલટું બોલો. (વધારે મહાવરો થયા પછી આમ પણ બોલાવાશે.)

નીચેના દાખલામાંથી શિક્ષકે થોડી થોડી વારે એક એક અંક બોલવો અને બાળકોને મનમાં સરવાળો લીધા કરવા કહેવું. છેવટે જવાબ લખાવવો.

(૧) ૪માં ૨ ઉમેરો, જવાબ આવે તેમાં ૩ ઉમેરો, વળી ૨ ઉમેરો; વળી ૩ ઉમેરો. જવાબ લખો. (આ રીતે બધા દાખલા બોલવા.)

- (૨) ૧, ૨, ૧, ૩, ૧, ૨.
 (૩) ૧, ૪, ૩, ૨, ૪, ૫, ૮.
 (૪) ૫, ૧, ૨, ૪, ૩, ૫, ૩, ૪, ૨, ૩.
 (૫) ૩, ૨, ૫, ૬, ૪, ૩, ૨, ૫, ૪, ૫.
 (૬) ૩, ૫, ૪, ૩, ૫, ૬, ૪, ૬, ૩, ૫.
 (૭) ૭, ૨, ૩, ૬, ૪, ૫, ૬, ૪, ૧, ૬.
 (૮) ૩, ૭, ૮, ૪, ૩, ૫, ૮, ૪, ૩, ૭.
 (૯) ૧, ૯, ૮, ૭, ૬, ૫, ૪, ૯, ૨, ૪.
 (૧૦) ૬, ૨, ૪, ૮, ૯, ૩, ૨, ૬, ૮, ૫.
 (૧૧) ૧૦, ૯, ૭, ૮, ૫, ૪, ૬, ૮, ૭, ૨.
 (૧૨) ૨, ૯, ૧, ૩, ૬, ૭, ૫, ૮, ૯, ૩.
 (૧૩) ૨૫, ૬, ૭, ૩, ૯, ૪, ૬, ૨, ૫.
 (૧૪) ૭૪, ૩, ૫, ૮, ૯, ૪, ૩, ૫, ૭.
 (૧૫) ૪૫, ૬, ૯, ૮, ૭, ૫, ૯, ૨, ૪.

(૨૦)

(૩)

નીચેના દાખલાની રકમોમાંથી શિક્ષકે અમુક સમયને અંતરે એકેક બોલવી અને બાળકોને મનમાં બાદબાકી કર્યા કરતા કહેવું. છેવટે જવાબ મંડાવવો.

- (૧) ૩૪, ૧, ૨, ૧, ૩, ૨, ૧, ૧, ૨, ૨, ૩.
- (૨) ૫૨, ૨, ૧, ૨, ૩, ૩, ૨, ૨, ૧, ૩, ૨.
- (૩) ૧૩, ૩, ૧, ૩, ૨, ૩, ૩, ૨, ૧, ૨, ૪.
- (૪) ૮૪, ૪, ૩, ૨, ૧, ૨, ૩, ૪, ૨, ૫, ૫.
- (૫) ૧૧, ૧, ૪, ૨, ૩, ૫, ૪, ૧, ૨, ૫, ૪,
- (૬) ૧૭૭, ૨, ૫, ૪, ૧, ૬, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬
- (૭) ૯૫, ૧૭, ૫, ૪, ૩, ૨, ૮, ૨, ૪, ૫, ૭.
- (૮) ૬૭, ૨, ૩, ૨, ૫, ૭, ૬, ૫, ૪, ૩, ૨.
- (૯) ૯૭, ૮, ૩, ૪, ૫, ૨, ૫, ૪, ૩, ૫, ૮.
- (૧૦) ૭૫, ૫, ૮, ૨, ૯, ૩, ૬, ૧, ૨, ૫, ૯.

(૪)

- (૧) એકમ એટલે કેટલા ? દશક એટલે કેટલા ?
કેટલા એકમ લઈએ તો દશક થાય ?
- (૨) નીચેની સંખ્યાઓમાં દશક ને એકમ કેટલા છે તે કહો.
૧૧, ૨૨, ૭૭, ૯૯, ૨૩, ૩૨, ૪૫, ૫૪, ૬૭, ૭૬,
૬૮, ૯૬, ૭૯, ૯૭.
- (૩) ૪ દશક ૨ એકમ એટલે કેટલા ? ૬ દશક ૫ એકમ
એટલે કેટલા ? ૧૭ દશક ૯ એકમ એટલે કેટલા ? ૨
દશક ૩ એકમ એટલે કેટલા ?
- (૪) શૂન્ય એટલે કેટલા ? કેમ લખાય ?

(૨૧)

(૫) ૨ દશક શન્ય એકમ એટલે કેટલા ? ૩ દશક, ૫ દશક, ૭ દશક લખો. એમાં એકમ કેટલા છે ?

(૬) ૩ એકમ, શન્ય દશક, ૭ એકમ, ૩ એકમ, ૬ દશક, ૨ એકમ ૮ દશક, શન્ય એકમ ૭ દશક એટલે કેટલા ?

(૭) નીચેની સંખ્યાઓ લખો:—

૭ દશક ૨ એકમ, ૩ દશક ૪ એકમ, ૬ દશક ૮ એકમ, ૪ દશક ૯ એકમ.

(૮) સો કેમ લખાય ? મોના દશક કેટલા થાય ? સોમાં પહેલું મીકું શાનું ? બીજું શાનું ?

(૯) ૧૦૧, ૧૦૨, ૧૦૩ એમ ૨૦૦ સુધી ખોલી જાઓ.

(૧૦) નીચેની સંખ્યામાંથી શતક, દશક, એકમ ખોલો:—

૧૦૫, ૧૧૧, ૧૧૯, ૧૩૪, ૧૪૩, ૧૪૯, ૧૯૪, ૧૬૭, ૧૭૬, ૨૩૯, ૨૯૩, ૨૭૫, ૨૭૭, ૨૦૦, ૨, ૨૭, ૨૯૯,

(૫)

કોઈ પણ સંખ્યામાં ૧૦ ઉમેરવા હોય તો દશકના અંકમાં એક વધારવો. દાખલા તરીકે ૨૪માં ૧૦ ઉમેરવા હોય તો ૨ ને બદલે ૩ લખવા એટલે ૩૪ જવાબ.

(૧) ૧૧ ને ૧૦ કેટલા થાય ? ૨૫ ને ૧૦ ? ૨૮ ને ૧૦ ?

(૨) ૩૪માં ૧૦ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ? ૮૪માં ૧૦ ઉમેરીએ તો ? ૭૨માં ૧૦ ઉમેરીએ તો ? બાદ કરીએ તો કેટલા થાય ?

(૨)

- (૩) ૧૦, ૨૦, ૩૦, ૪૦ એમ ૧૦૦ સુધી બોલી જાઓ;
૨૦૦ સુધી બોલી જાઓ; ૩૦૦ સુધી બોલી જાઓ. ૧
ઉલટા બોલો.
- (૪) ૫, ૧૫, ૨૫, ૩૫, ૪૫ એમ ૯૫ સુધી, ૧૯૫ સુધી,
કે ૨૯૫ સુધી બોલો. ઉલટા બોલો.
- (૫) ૮, ૧૮, ૨૮, ૩૮, ૪૮ એમ ૯૮ સુધી, ૧૯૮ સુધી,
કે ૨૯૮ સુધી બોલો. ઉલટા બોલો.
- (૬) ૧૧૫ ને ૧૦ કેટલા ? ૧૩૫ ને ૧૦ ? ૧૦૫ ને ૧૦ ?
૧૭૫ ને ૧૦ ?
- (૭) ૧૪૫માંથી ૧૦ લઈ તો કેટલા રહે ? ૧૦૪માંથી
૧૦ લઈ તો ? ૧૫૦માંથી ૧૦ લઈ તો ?
- (૮) ૨૧૯માંથી ૧૦ લઈ તો કેટલા રહે ? ૨૩૮માંથી
૧૦ લઈ તો ?

(૬)

દશથી થોડા ઓછા કે વધારે ઉમેરવા કે બાદ કરવા હોય તો પહેલા ૧૦ ઉમેરવા કે બાદ કરવા પછી ઉપરના ઉમેરવા કે બાદ કરવા. દાખલા તરીકે ૨૫ માં ૧૨ ઉમેરવા હોય તો પહેલા ૨૫ ને ૧૦ ઉપર એમાં ૨ ઉમેરીએ તો ૩૭. વળી ૩૭માંથી ૧૨ બાદ કરવા હોય તો ૩૭માંથી ૧૦ જાય તો ૨૭ ને તેમાંથી ૨ જાય તો ૨૫ એમ ગણવું. ૪૬ માં ૬ ઉમેરવા હોય તો ૪૬ ને દશ ૫૬ ને તેમાંથી એક જાય એટલે ૫૮. બાદ કરવા હોય તો ૪૬માંથી ૧૦ જાય તો ૩૬ ને એક ઉમેરીએ તો ૪૦.

(૨૩)

- (૧) ૫ ને ૧૧ કેટલા ? (૧૦) ૨૪ માંથી ૧૧ લકડાં તો કેટલા રહે ?
- (૨) ૧૬ ને ૧૨ કેટલા ? (૨) ૮૪ „ ૧૨ „
- (૩) ૨૫ ને ૯ કેટલા ? (૩) ૭૧ „ ૯ „
- (૪) ૬૪ ને ૮ કેટલા ? (૧૪) ૭૯ „ ૮ „
- (૫) ૭૨ ને ૯ કેટલા ? (૧૫) ૨૫ „ ૧૧ „
- (૬) ૧૧૫ ને ૧૧ કેટલા ? (૧૬) ૧૪૬ „ ૯ „
- (૭) ૧૩૫ ને ૯ કેટલા ? (૧૭) ૧૭૬ „ ૯ „
- (૮) ૧૮૭ ને ૧૨ કેટલા ? (૧૮) ૨૦૫ „ ૮ „
- (૯) ૨૦૫ ને ૯ કેટલા ? (૧૯) ૨૫૩ „ ૧૨ „
- (૧૦) ૨૩૪ ને ૧૧ કેટલા ? (૨૦) ૨૭૯ „ ૭ „

(૭)

એક સંખ્યામાં બીજી ઉમેરવી હોય તો મોટીમાં નાની ઉમેરવાથી સહેલુ થશે. દાખલા તરીકે ૫ ને ૬૮ કેટલા ? ૬૮ માં ૫ ઉમેરી જવાળ કહેવો.

- (૧) ૫ ને ૫૮ કેટલા ? ૮ ને ૮૩ કેટલા ?
- (૨) ૬ ને ૭૩ કેટલા ? ૯ ને ૪૨ કેટલા ?
- (૩) ૭ ને ૪૮ કેટલા ? ૧૧ ને ૮૫ કેટલા ?
- (૪) ૮ ને ૯૨ કેટલા ? ૯ ને ૬૨ કેટલા ?
- (૫) ૫ ને ૪૫ કેટલા ? ૧૨ ને ૭૫ કેટલા ?
- (૬) ૯ ને ૯૨ કેટલા ? ૮ ને ૧૧૪ કેટલા ?
- (૭) ૧૧ ને ૧૩૪ કેટલા ? ૯ ને ૧૧૬ કેટલા ?
- (૮) ૧૨ ને ૧૮૦ કેટલા ? ૯ ને ૧૫૯ કેટલા ?

(૨૪)

- (૯) ૧૧ ને ૨૨૯ કેટલા ? ૧૨ ને ૨૬૮ કેટલા ?
 (૧૦) ૮ ને ૨૬૫ કેટલા ? ૯ ને ૨૭૯ કેટલા ?

(૮)

કોઈ રકમમાં ૨૦ કે ૩૦ ઉમેરવા હોય તો તેના દશકમા અનુક્રમે બે કે ત્રણ વધારવા. ૪૨મા ૨૦ ઉમેરવા માટે ૪મા ૨ ઉમેરી ૬૨ જવાબ કહેવો. બાદ કરવા હોય તો એથી ઉલટું કરવું.

(૧) ૩૫ ને ૨૦ કેટલા ?	(૧૪) ૧૬૫ ને ૩૦ કેટલા ?
(૨) ૭૨ ને ૩૦ કેટલા ?	(૧૫) ૨૮૫ ને ૨૦ કેટલા ?
(૩) ૩૮ ને ૩૦ કેટલા ?	(૧૬) ૨૭૦ ને ૩૦ કેટલા ?
(૪) ૬૪ ને ૨૦ કેટલા ?	(૧૭) ૬૮માથી ૨૦ જન્ય તો
(૫) ૬૯ ને ૩૦ કેટલા ?	શુ રહે ?
(૬) ૧૦૯ ને ૩૦ કેટલા ?	(૧૮) ૯૨ „ ૩૦ „
(૭) ૧૩૫ ને ૨૦ કેટલા ?	(૧૯) ૭૪ „ ૨૦ „
(૮) ૧૫૨ ને ૩૦ કેટલા ?	(૨૦) ૧૦૫ „ ૩૦ „
(૯) ૧૮૯ ને ૩૦ કેટલા ?	(૨૧) ૧૪૯ „ ૨૦ „
(૧૦) ૧૦૦ ને ૨૦ કેટલા ?	(૨૨) ૧૬૫ „ ૩૦ „
(૧૧) ૧૨૯ ને ૨૦ કેટલા ?	(૨૩) ૨૩૪ „ ૨૦ „
(૧૨) ૧૩૪ ને ૩૦ કેટલા ?	(૨૪) ૨૬૭ „ ૩૦ „
(૧૩) ૨૦૫ ને ૨૦ કેટલા ?	(૨૫) ૨૮૯ „ ૨૦ „

(૨૫)

(૯)

કોઈ રકમમાં ૨૦ કે ૩૦ થી થોડા ઓછા કે વધારે ઉમેરવા કે બાદ કરવા હોય તો પહેલા ૨૦ કે ૩૦ ઉમેરવા કે બાદ કરવા, પછી જોટલા ઓછા ઉમેર્યા કે બાદ કર્યા હોય તેટલા ઉમેરવા કે બાદ કરવા અને વધારે ઉમેર્યા કે બાદ કર્યા હોય તેટલા બાદ કરવા કે ઉમેરવા.

(૧) $૬૮ + ૩૨ = (૬૮ + ૩૦ = ૯૮ + ૨ = ૧૦૦.)$

(૨) $૮૨ - ૨૩ = (૮૨ - ૨૦ = ૬૨ - ૩ = ૫૯.)$

(૩) $૧૦૫ - ૨૯ = (૧૦૫ - ૩૦ = ૭૫ + ૧ = ૭૬)$

(૪) $૧૯૫ - ૧૮ = (૧૯૫ - ૨૦ = ૧૭૫ + ૨ = ૧૭૭.)$

(૫) $૧૬૭ + ૩૨$ (૧૧) $૧૮૪ - ૧૯$

(૬) $૧૪૯ + ૩૧$ (૧૨) $૨૦૭ - ૨૮$

(૭) $૨૩૫ + ૨૯$ (૧૩) $૨૫૯ - ૧૯$

(૮) $૨૦૫ - ૧૯$ (૧૪) $૯૬ - ૨૨$

(૯) $૧૯૭ + ૨૧$ (૧૫) $૧૮૮ - ૨૯$

(૧૦) $૭૯ + ૧૮$

(૧૦)

કોઈ સંખ્યામાં તેટલાજ ઉમેરવા હોય તો તેટલા જ ગણી લેવું. $૧૫ + ૧૫ =$ પંદર જૂ ત્રીસ, માટે ૩૦.

(૧) $૭+૭,$ $૮+૮,$ $૯+૯,$ $૧૩+૧૩,$ $૧૮+૧૮.$

(૨) $૩+૩,$ $૫+૫,$ $૧૪+૧૪,$ $૧૯+૧૯,$ $૨૩+૨૩.$

(૩) $૧૨+૧૨,$ $૧૭+૧૭,$ $૨૧+૨૧,$ $૨૬+૨૬,$ $૨૯+૨૯.$

(૨૬)

(૧૧)

નીચેના દાખલાઓની રકમો શિક્ષકે યોગ્ય અંતરે બોલવી
અને બાળકોને કૃતિ કરવા કહેવું. છેવટે જવાબ મકાવવો.

(૧) ૧૨મા ૨ ઉમેરો, જવાબમાથી ૩ બાદ કરો, જવા-
બમાં ૯ ઉમેરો, જવાબમાથી ૪ બાદ કરો, જવાબ લખો.

(૨) $૮+૪-૩+૫-૨+૭-૩+૪.$

(૩) $૧૬+૫-૧+૯-૪+૭+૮-૨.$

(૮) $૩૫+૮-૩+૬-૨+૯-૫-૪$

(૫) $૯૨-૭-૫+૬+૬-૨+૮+૭.$

(૬) $૩૮+૬+૭+૫+૭-૩-૧-૧૦.$

(૭) $૪૫+૮+૩-૪+૫+૨-૩+૬.$

(૮) $૮૯+૩+૮-૧૦-૫+૪-૫+૪.$

(૯) $૬૫+૪-૯+૮-૩+૭-૮+૮$

(૧૦) $૮૮+૧૦-૩+૯-૫-૩-૪+૧૦$

(૧૧) $૧૧૮+૨૦-૧૮+૩૨-૧૯+૧૭-૧૧.$

(૧૨) $૧૪૨-૧૨+૨૦-૨૧+૨૯-૧૮+૨૨.$

(૧૩) $૧૭૩+૨૧-૧૨+૨૧-૧૮+૨૮-૧૮$

(૧૪) $૨૦૫-૧૫+૧૭+૨૯+૩૧-૧૮-૨૩.$

(૧૫) $૨૪૯-૨૧+૩૯-૧૭+૨૪+૧૬-૩૦.$

(૧૬) $૨૧૩-૧૯+૩૧-૨૩+૩૯+૨૧-૪૦.$

(૧૭) $૨૪૮-૨૦+૩૪+૧૨-૩૧+૪૯-૪૧.$

(૧૮) $૨૬૭-૨૫+૧૪-૨૯+૨૧-૫૧+૩૯.$

(૨૭)

પરચુરણ પ્રશ્નમાળા.

- (૧) ૫ લખોટામા ૧ લખોટો નાખીએ તો કેટલા થાય ?
- (૨) ૮ પેનમાં ૨ પેન નાખીએ તો કેટલી પેન થાય ?
- (૩) ૯ પૈસામાંથી ૨ પૈસા લઉં તો કેટલા રહે ?
- (૪) મારી પાસે ૬ પેન છે અને મગન પાસે ૩ છે બધી મળી કેટલો થઈ ?
- (૫) રતુ પાસે ૧૬ લખોટા હતા, તેમાંથી ૪ મને આપ્યા તો હવે તેની પાસે કેટલા રહ્યા ?
- (૬) હું બોલુ તે રકમોનો સરવાળો કહો.
૯, ૪, ૩, ૭, ૧, ૨, ૪, ૩.
- (૭) ૧ ટોપી, ૨ પેન, ૧ ચોપડી, ૪ પૈસા, ૫ આંગળા, ૬ જામફળ, બધા મળી કેટલા નંગ થયાં ?
- (૮) ૧૧ ને ૨ ? ૨૫ ને ૩ ? ૩૬ ને ૫ ? ૫૭ ને ૪ ?
- (૯) ૭૨ ને ૫ ? ૮૪ ને ૩ ? ૯૭ ને ૨ ? ૮૪ ને ૧૭ ?
- (૧૦) ૯ ખોરમાંથી ૪ ખીજને આપુ તો મારી પાસે કેટલા રહે ?
- (૧૧) ૨૯ પૈસામાંથી ૧૧ પૈસા વાપર્યા તો હવે કેટલા રહ્યા ?
- (૨) ૧૭૩, ૧૭૮, ૧૮૦ એમ પાંચ ઉમેરતા ૨૪૮ મુઠ્ઠી આપ્યા જાઓ.
- (૧૩) ૧૪૨, ૧૮૫, ૧૭૮ એમ સાત આઠ કરતા ૧૦૧ મુઠ્ઠી આપો.
- (૧૪) ૧૫ ટોપીમાં કેટલી નાખીએ ૧૮ થાય ? કેટલા નાખીએ તો ૨૨ થાય ?

- (૧૫) ૧૦૯ના દશકને સ્થળે ૩ લખીએ તો શુ વંચાય ?
૮ લખીએ તો ? પછી ૯ કાઠી નાખીએ તો ?
- (૧૬) ૧૮૦માં એકમ કેટલા ? ૧૭૫ મા દશક કેટલા ?
૧૪૪મા વચ્ચે ૪ થાનો છે ? એ ચારની કિંમત કેટલી ?
- (૧૭) ૧૧૧ના ત્રણે એકડાની કિંમત કહો.
- (૧૮) ૧૭૨, ૧૦૯, ૨૦૯ એ ત્રણેમાંના બગડાની કિંમત બોલો
- (૧૯) ૭૯ ગાયો ચરવા ગઈ. ૧૯ ઘેર છે, તો કુલ ગાયો કેટલી ?
- (૨૦) ૮૪ બકરી, ૨૧ ગાય, ૧૯ ઘોડા, ૨૯ ઉંટ મળી કેટલાં ઢોર થાય ?
- (૨૧) મારી પાસે ૨૧૯ કેરી હતી, તેમાંથી ૨૧ બેનને આપી, ૨૯ બાપાને આપી, ૧૯ બાઈને આપી. હવે કેટલી રહી ?
- (૨૨) મારી નિયાળમાં ૧૮૫ છોકરા છે. તેમાં ૨૯ નવા આવ્યા ને ૧૧ ઉડી ગયા. હવે કેટલા રહ્યા ?
- (૨૩) એક નાતમાં જમનાર ૧૩૨ મરદ, ૪૯ બેરી, ને ૩૦ છોકરાં હતાં. કુલ કેટલાં માણસ જમ્યાં ?
- (૨૪) નીચેની સંખ્યામાંથી દશક, એકમ, ને શતક બોલો:-
૧૦૫, ૨૨૯, ૨૨૨, ૧૫૦, ૭૯, ૨૯૭
- (૨૫) ૨ શતક, ૨ દશક, ૨ એકમ એટલે કેટલા ?
- (૨૬) ૧ શતક, ૬ એકમ, શૂન્ય દશક એટલે કેટલા ?
- (૨૭) ૧૩૫ લીબુમા કેટલાં લીબુ ઉમેરીએ તો ૧૬૯ થાય ?
- (૨૮) મારી પાસે ૧૯૫ રૂપીઆ છે, તેમાં ૨૯ નાણું તો કેટલા થાય ? ૩૨ લઈ લઉં તો કેટલા થાય ?

(૨૯)

- (૨૯) ૧૧૫ ને ૨૯ કેટલા ? ૧૩૪ ને ૪૨ કેટલા ? ૭૬ ને ૨૭ કેટલા ?
- (૩૦) એક શહેરમાં ૨૦૫ મરદ છે; તેમાંથી ૩૨ પરગામ ગયા, હવે કેટલા રહ્યા ?
- (૩૧) ૨૧૦ લીંબુ વધારે કે ૧૮૯ ફેરી વધારે ? કોણુ કેટલું વધારે ?
- (૩૨) ૭૫ ને કેટલા ૯૪, ૧૦૨ ને કેટલા ૧૧૯, ૧૨૫ ને કેટલા ૧૪૦, ૧૪૦ ને કેટલા ૧૭૧, ૨૧૯ ને કેટલા ૨૪૧ ?
- (૩૩) મારી પાસે કેટલીક પેન હતી. તેમાંથી ૨૧ ખોવાઈ ગઈ. હવે બાકી ૬૪ રહી હોય તો પહેલા કેટલી હશે ?
- (૩૪) મારી પાસે અમુક પૈસા હતા. તેમાંથી ૩૯ પૈસા મેં વાપર્યા, તો માલમ પડ્યું કે હવે ૬૧ રહ્યા છે. તો પહેલા કેટલા પૈસા હશે ?
- (૩૫) કઈ સંખ્યામાં ૧૯ ઉમેરીએ તો ૫૧ થાય ?
- (૩૬) કેટલામાં ૩૧ ઉમેરીએ તો ૧૭૧ થાય ?
- (૩૭) રૂ. ૫૯ ઉમેરવાથી મારી પાસેની કોથળામાં રૂ. ૨૫૯ રૂપીઆ થયા, તો પહેલાં કેટલા કોથળામાં હશે ?
- (૩૮) મગને મને ૭૦ લીંબુ આપ્યા. હવે તેની પાસે ૧૫૧ રહ્યાં, તો પહેલાં મગન પાસે કેટલા હશે ?
- (૩૯) કઈ સંખ્યામાંથી ૧૨ બાદ કરીએ તો ૬૮ રહે ?
- (૪૦) કઈ સંખ્યામાંથી ૪૨ બાદ કરીએ તો ૧૦૮ રહે ?
- (૪૧) ૬૪ લખોટા ખોવાઈ ગયા ખજી ૧૯૬ રહ્યા તો પહેલા કેટલા હશે ?

(૪૩) નીચેની રકમનો જવાબ લખો.

$$૧૯૯-૧૮+૩૯-૪૧+૫૨-૭૦+૮૩.$$

(૧૩) ૩૪થી શરૂ કરી ૯ ઉમેરતા ૨૫૯ સુધી ચાલ્યા જાઓ

(૧૪) ૬૨ ફગક એટલે કેટલા ? ૨૫ ફગક ૬ એકમ એટલે કેટલા ? ૧૯ ફગક ૮ એકમ એટલે કેટલા ?

(૧૫) ૮૬ એકમ કેમ લખાય ? ૧ શતક ૯૩ એકમ લખો.

(૧૬) એક ઝાડ ૫૦ રૂબા પખી છે તેમા ૩૪ પોપટ ને ૬૬ ચકલી છે. બાકીના કાગડા છે, તો કાગડા કેટલા હશે ?

(૧૭) મારી પાસે લીબુ, દાદમ ને કેળા મળી ૮૫ કળ છે. તેમાં દાદમ ૯ છે ને કેળા ૩૧ છે તો લીબુ કેટલા હશે ?

(૧૮) ૨ એકમ, ૨ ફગક, ૨ શતક અને ૨ શતક, ૨ ફગક ૨ એકમ એ બેમા શો તફાવત ?

(૧૯) ૧૩૯માથી ૨૧ બાદ કરી જવાબમા ૨૯ ઉમેરો.

(૫૦) ૧ થી ૧૦ સુધીની સંખ્યાનો સરવાળો કરો

નાણાંની ધાતનો ઉપયોગ.

(૧) એક પંસાની પાઈઓ કેટલી ? અર્ધા પૈસા કેટલા ?

(૨) કેટલી પાઈ હોય તો પૈસો થાય ?

(૩) દબુ એટલે કેટલા પૈસા ? દબુની પાઈ કેટલી ? અર્ધા પૈસા કેટલા ?

- (૪) ૩ પૈસાની કેટલી પાઈ થાય ? છ પાઈના કેટલા પૈસા થાય ?
- (૫) ૩ પૈસાની પાઈમાથી ઢ્યુની પાઈ લઈ લઉં તો બાકી કેટલી રહે ?
- (૬) એક ઢ્યુ ને એક પૈસા એના અર્ધા પૈસા કેટલા થાય ?
- (૭) આની તમે જોઈ છે ? આનીના કેટલા પૈસા ?
- (૮) આનીના અર્ધા પૈસા કેટલા ? પાઈ કેટલી ? ઢ્યુ કેટલા ?
- (૯) મારી પામે એક આની છે. મેં ઢ્યુના બેર લીધાં તો હવે મારી પામે શુ રહશે ?
- (૧૦) છ પાઈમા બીજી કેટલી પાઈ નાખીએ તો આનાની પાઈ થાય ?
- (૧૧) ઢ્યુની પાઈ વધારે કે આનાના અધેલા વધારે ?
- (૧૨) એક છોકરા પાસે એક આનો હતો તેણે ૮ પાઈના બેર લીધા તો હવે તેની પાસે કેટલી પાઈ રહી ?
- (૧૩) કેટલો પાઈમા ૫ પાઈ નાખીએ તો આની થાય ?
- (૧૪) મારી પામે ૩ પૈસા હતા. તેમાથી અધેલાની મેં રેવડી લીધી હવે શુ બાકી રહ્યું ?
- (૧૫) બેઆની તમે જોઈ છે ? એની આની કેટલી આવે ?
- (૧૬) બેઆનીના પૈસા કેટલા ? પાઈ કેટલી ? અધેલા કેટલા ?
- (૧૭) એક બેઆની અને એક આની મળીને કેટલા આના થાય ?
- (૧૮) એક બેઆનીમાથી ૪ પૈસા શીના આપ્યા તો હવે મારી પાસે શુ રહ્યું ?

- (૧૯) મેં' માસ્તર સાહેબને એ આની આપી. તેમણે મારી શી લઈ લ્યુ પાછો આપ્યો તો નિશાળની શી કેટલી થઈ ?
- (૨૦) કેટલી એઆની હોય તો પાવલી થાય ? કેટલી આની હોય તો ?
- (૨૧) પાવલીના પૈસા કેટલા ? અડધા પૈસા કેટલા ? પાઈ કેટલી ?
- (૨૨) પાવલાના આના કેટલા ? એમાંથી હું એ આના વાપર તો મારી પાસે શુ રહે ?
- (૨૩) છગન પાસે એક પાવલી હતી. તેમાંથી તેને એઆની કેટલી આવશે ? એ એઆનીમાંથી એક વટાવીએ તો આની કેટલી આવે ?
- (૨૪) મારે ત્રણ આના શી બરવાની છે. બાપાએ મને પાવલી આપી. તો મારે ઘેર પાછુ શુ લાવવુ ?
- (૨૫) ગુણવંતની પાસે પાવલી હતી તેમાંથી તેણે એઆનીની રસેટ ને એ પૈસાની પેન લીધી. હવે બાકી શુ રહ્યું હશે ?
- (૨૬) મણીલાલે કહ્યું કે મને ૪ પૈસા મળે તો મારી પાસે પાવલી થાય તો મણીલાલ પાસે શું હશે ?
- (૨૭) ચીમનની પાવલી ને રમણની એઆની મળી કેટલા આના થાય ?
- (૨૮) આ મારા હાથમાં શુ છે ? કેટલી પાવલી હોય તો એ આવે ? (અર્ધો બતાવવો.)
- (૨૯) અર્ધા રૂપીઆની એઆની કેટલી ? આની કેટલી ? આના કેટલા ? પૈસા કેટલા ? પાઈ કેટલી ?

- (૩૦) મારી પાસે અર્ધો રૂપીઆ છે. બાપાએ મને બેઆનીની ખાડ લાવવા કહ્યું તો પછી મારી પાસે શું રહેશે?
- (૩૧) મારી પાસે અર્ધો રૂપીઆની બેઆની છે. તેમાંથી બેની હું પાવલી લઉં અને બીજી બેની આની લઉં તો મારી પાસે કેટલા સિક્કા થાય?
- (૩૨) ૮ આના વધારે કે બે પાવલી? બે પાવલી વધારે કે ૩ બેઆની?
- (૩૩) અર્ધો રૂપીઆના પૈસા આપણી પાસે હોય તો તેમાંથી આની કેટલી આવે? બેઆની?
- (૩૪) ૩૦ પૈસા વધારે કે અર્ધો રૂપીઆ વધારે? કેટલો વધારે?
- (૩૫) એક રૂપીઆના અર્ધો રૂપીઆ કેટલા આવે? પાવલી? બેઆની?
- (૩૬) રૂપીઆના આના કેટલા? પૈસા? પાઈ?
- (૩૭) એક અર્ધો ને બે પાવલી મળીને શું થાય?
- (૩૮) મારી પાસે ૩ આની, ૨ બેઆની અને ૨ પાવલી છે. તો રૂપીઆમાં કેટલું ખૂટે?
- (૩૯) છ આનામાં કેટલી બેઆની નાખીએ તો રૂપીઆ થાય?
- (૪૦) રૂપીઆના પતાસાં વધારે આવે કે ૮ બેઆનીના?
- (૪૧) મારી પાસે બાર આના છે. મારે ૧ રૂપીઆની ટોપી લેવી છે, તો કેટલા પૈસા ખૂટે?
- (૪૨) ૨ આની, ૧ પાવલી, ૮ પૈસામાં શું નાખીએ તો રૂપીઆની કિંમત થાય?

- (૮૩) ૩ પાવલી વધારે કે ૧ રૂપીઆ ? કેટલા પૈસા વધારે ?
કેટલા પાર્થ વધારે ?
- (૮૪) મે ૨ આનાની રહેટ, ૪ પૈસાની કોપિયુક, અર્ધા
રૂપીઆની ચોપડીઓ લીધા તો બધું મળી મારે કેટલા
આના ખર્ચ થયો ?
- (૮૫) ત્રણ પાવલાના પૈસા વધારે કે એક અર્ધાના ?
- (૮૬) આનાની એક નોટયુક મળે છે તો રૂપીઆની કેટલી
આવશે ?
- (૮૭) ૧ રૂપીઆ વટાવી પરચુરણ લીધું. તેમાં અર્ધો, પાવલી,
બેઆની, આની, પૈસા, પાર્થ એ બધું આવ્યું તો
દરેકની સંખ્યા કેટલી ?

શેર ને મણની ધાતનો સામાન્ય ઉપયોગ.

- (૧) આ મારી પાસે શેનું કાટનું છે ? એને પૈસા વડે
તોળીએ તો કેટલા પૈસા બરાબર એનું વજન થાય ?
(અંગ્રેજી બતાવો).
- (૨) બે અંગ્રેજી બરાબર શું થાય ? નવટાંકમાં ટાંક એટલે
શું ? (પૈસાબાર) એને પૈસા મૂકી તોળીએ તો
કેટલા પૈસાબાર થાય ?
- (૩) નવટાંકના રૂપીઆબાર કેટલા ? પૈસાબાર કેટલા ?
- (૪) બે નવટાંક બરાબરનું કયું કાટનું છે ? થાંથી બન્યું ?
- (૫) પાંચેરના અંગ્રેજી કેટલાં ? રૂપીઆબાર ? પૈસાબાર ?

(૩૫)

- (૬) મેં પાશેર રેવડી લીધી. તેમાંથી નવટાક બેનને આપી
તો મારી પાસે કેટલી રહી ?
- (૭) મેં નવટાક કાળુ લીધા અને વળી બીજા ૯ પૈસાભાર
લીધા કેટલા થયા ?
- (૮) અઘાળ દ્રાક્ષ, અઘાળ આલુ, ને ૫ રૂપીઆભાર
ચારોળી લીધી તો બધું મળી કેટલું થયું ?
- (૯) નવટાક સાકર ને ૪૫૫ પૈસાભાર ધીમાં, કેટલી બદામ
નાખીએ તો પાશેર થાય ?
- (૧૦) ૫૫૫ પૈસાભાર તજ, ૫ રૂપીઆભાર મરી, અને બાકીના
લવગ લઈ પાશેર મસાલો બનાવ્યો તો લવગ કેટલા ?
- (૧૧) પાશેર મેથી ને પાશેર રાઈ બેગાં કરીએ તો કેટલું
તોલ થાય ?
- (૧૨) અચ્છેરના પાશેરા કેટલા ? નવટાકાં ? અઘાળાં ?
- (૧૩) અચ્છેરના પૈસાભાર કહો. રૂપીઆભાર કહો.
- (૧૪) અચ્છેર સાકર લઈ તેમાંથી નવટાક નવટાક આપુ
તો કેટલા છોકરાને અપાય ? અઘાળ અઘાળ
આપુ તો ?
- (૧૫) પાશેર કોપર ને ૧૮૫૫ પૈસાભાર ગોળ મળી કેટલું
થાય ?
- (૧૬) મારી પાસે અચ્છેર બરફી હતી. તેમાંથી નવટાક
ઓગળી ગઈ તો હવે કેટલા અઘાળ રહી ?
- (૧૭) શેરના અચ્છેરા કેટલા ? પાશેરા ? નવટાકાં ?
અઘાળાં ? રૂપીઆભાર ? પૈસાભાર ?
- (૧૮) ૧ અચ્છેર ને ૧ નવટાક મળી કેટલા રૂપીઆભાર
થાય ?

- (૧૯) ૩૬ પૈસાભાર વધારે કે ૨૦ રૂપીઆભાર ?
- (૨૦) અચ્છેર, પાશેર, ને નવટાંક મળી શેરમાં કેટલું
ઓધુ રહે ?
- (૨૧) મેં મગનને અચ્છેર રેવડી ઉછીની આપી. તેણે મને
પાશેરને ૧૨ રૂપીઆભાર પાછી વાળી, તો કેટલી
વધારે આવી ?
- (૨૨) કેટલા શેર હોય તો મળુ થાય ?
- (૨૩) મળુના અડધા મળુ કેટલા ? અડધા મળુના શેર
કેટલા ?
- (૨૪) મળુમાંથી દશશેરી કેટલી થાય ? કેટલી દશશેરી હોય
તો અડધો મળુ થાય ?
- (૨૫) અધમળીઓ ને દશશેરી મૂકી ધી તોળી આપે તો મળુમાં
કેટલું ઓધુ રહે ?
- (૨૬) કેટલી પાંચશેરીઓ મૂકી તોળીએ તો મળુ થાય ?
- (૨૭) અધમળુની પાંચશેરી કેટલી ? દશશેરીની કેટલી ?
- (૨૮) મળુની આગળ પાંચશેરી વાળી લઈ ધી તોલી આપ્યું
તો કેટલા શેર ધી આવ્યું ?
- (૨૯) મારી પાસે મળુ ને દશશેરીનાં કાટલાં છે. મારે ૩૦
શેર જીવાર શી રીતે તોળવી ?
- (૩૦) મળુની અઢીશેરી કેટલી ? સવાશેરી ?
- (૩૧) કેટલી અઢીશેરી હોય તો અધમળુ થાય ? કેટલી
હોય તો દશશેરો થાય ?
- (૩૨) મળુની અઢીશેરી વધારે કે અધમળુની સવાશેરી ?

(૩૭)

- (૩૩) દશશેરી ને પાંચશેરીના કાટલાથી ૨૫ શેર તોળી ખતાવો.
- (૩૪) એક વેપારી પાસે દશશેરાતુંજ કાટલું છે. મારે ૩૫ શેર ધડું લેવા છે. શી રીતે તોલી આપશે ?
- (૩૫) ૩ વખત દશશેરાથી અને ૩ વખત અઢીશેરીથી તોળી લઈ મેં મથુ ધીના પૈસા આપ્યા મેં વધારે તોળા આપ્યું કે ઓછું ?

દાન સુધીના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એક ૬ ૬ ખોલી જાઓ. ઉલટું ખોલી જાઓ.
- (૨) $1 \times 2 = 2$ એમા ૧ જાને માટે લખ્યો છે ? ૨ જાને માટે છે ? બીજો ૨ જાને માટે છે ?
- (૩) $2 \times 2 = 4$ એમા દરેક અંક જા માટે લખ્યો છે તે કહો.
- (૪) પાંચ એક ? નવ પંચુ ? સાત અડું ? ચાર છક ?
- (૫) કેટલી વાર ૮ લઈએ તો ૪૮ થાય ? કેટલી વાર ૯ લઈએ તો ૭૨ થાય ?
- (૬) ૩૬ કરવા માટે ૬ કેટલી વાર લેવા ? ૧૮ કરવા માટે ૨ કેટલી વાર લેવા ? ૩ કેટલી વાર લેવા ?
- (૭) ૪ વાર ૮ એટલે કેટલા ? ૬ વાર ૭ એટલે ? ૯ વાર ૮ એટલે ? ૫ વાર ૧૦ એટલે ?
- (૮) ૭૨ માં ૮ કેટલી વાર છે ? ૬૩ માં ૭ કેટલી વાર છે ? ૮૧ માં ૯ કેટલી વાર છે ? ૨૪ માં ૬ કેટલી વાર છે ?

- (૯) ૨૪ ઠરવા માટે ૩ કેટલી વાર લેવા ? ૪ કેટલી વાર ?
૬ કેટલી વાર ? ૮ કેટલી વાર ?
- (૧૦) ૩ વાર ૭ લઈએ તો કેટલા થાય ? ૫ વાર ૮ લઈએ
તો ? ૭ વાર ૪ લઈએ તો ? ૮ વાર ૯ લઈએ તો ?
- (૧૧) ૯ ને નવ ૧૮. ૧૮ ને નવ ૨૭, એમ ૯૦ સુધી
બોલો.
- (૧૨) ૮૦ માથી ૭ જાય તો ૬૩, ૬૩ માથી ૭ જાય તો
૫૪ રહે એમ ૭ આવતા સુધી બોલો.
- (૧૩) ૫૪ ને ૬ કેટલા ? ૭૨ માથી ૯ જાય તો કેટલા
રહે ? ૬૪ માં ૮ નાખીએ તો કેટલા થાય ?
- (૧૪) ૨ વાર ૪ ને ૮ વાર ૬ મળી કેટલા થાય ?
- (૧૫) છકડુ એટલે કેટલા ? કેટલાં છકડાં કેરી લઈએ તો
૫૪ કેરી થાય
- (૧૬) પૈસાની ૩ પેન મળે તો ૪ પૈસાની કેટલી ? બે આના-
ની કેટલી ?
- (૧૭) પાઈના ૬ બોર મળે તો પૈસાના કેટલાં ? ઢાંચુના કેટલા ?
- (૧૮) ૫ આનાના પૈસા કેટલા ? ઢાંચુ કેટલા ?
- (૧૯) આનાના પૈસા કહો. અડધા રૂપીઆના પૈસા કરતા
કેટલા વધારે આવે ?
- (૨૦) રૂપીઆની ૬ ટોપી આવે તો ૮ રૂ. ની કેટલી ?
- (૨૧) ૭૨ બોર ૮ છોકરાને સરખે બાજે વહેંચી આપવા
હોય તો દરેકને કેટલાં મળે ?
- (૨૨) ૪ અડધાના આના કેટલા ? ૬ બેઆનીના પૈસા કેટલા ?
- (૨૩) ૭ પાવલીની બેઆની કેટલી ? આની કેટલી ?
- (૨૪) ૬૪ આનીના અડધા રૂપીઆ કેટલા આવે ?

- (૨૫) ૩ પાવલી, ૨ અડધા, ને ૧ રૂપીઆ એના આના કેટલા ?
- (૨૬) છોકરા દીઠ ૮ પેંડા આપીએ તો ૪૮ પેંડામાથી કેટલા છોકરાને અપાય ?
- (૨૭) ૬ આનાના પૈસા ૮ છોકરાને સરખે ભાગે વહેંચી આપો. દરેકને શુ મળશે ?
- (૨૮) દરેક છોકરાની ૬ આના ફી છે તો ૯ છોકરાની ફા કેટલા આના થશે ?
- (૨૯) ૭ આના વધારે કે ૩૦ પૈસા ? ૩ પાવલી વધારે ૨ અર્ધા ?
- (૩૦) મેં પાવલાની પાખ્રીઓ લીધી ને બિખારી દીઠ ૬ છ આપવા માડી, કેટલા બિખારીને પહોચશે ?
- (૩૧) મારી પાસે પૈસા છે ૮ ને બિખારી છે ૬ કેવી રીતે વહેંચી આપવા ?
- (૩૨) ૯ રૂપીઆના પાવલા કેટલા ? એઆની કેટલી ?
- (૩૩) છોકરા દીઠ ૪ ચાર બોર આપતા ૯ છોકરાને અપાતાં ૩ બોર વધ્યા તો બોર કેટલા ?
- (૩૪) માણસ દીઠ ૯ નવ પતાસા આપવા છે મારી પાસે ૮૦ પતાસા હોય તો ૯ માણસને આપતા કેટલા ખૂટશે ?
- (૩૫) આઠ આઠ છોકરાની આઠ હાર થતાં ૧ છોકરો વધ્યો, તો નિશાળમા છોકરા કેટલા ?
- (૩૬) કેટલા ચોક ૨૦ ? કેટલા દૂ ૨૦ ? કેટલા પચુ ૨૦ ? કેટલા દાન વીસ ?
- (૩૭) દાન સુધીમાં જે જે પલાખામા ૨૪ આવતા હોય તે મોલી જાઓ.
- (૩૮) ૪ મણના દશશેરા કેટલા ? પાંચશેરી કેટલી ?

- (૩૯) ૮ મણુના અંધમણીઆ કેટલા ? ૬ શેરના અચ્છેરા કેટલા ?
- (૪૦) ૭ શેરનાં નવટાંકા કેટલા ? ૭ પાશેરનાં કેટલા ?
- (૪૧) ૮ પાશેર તે કેટલા અચ્છેર ? ૮ શેર તે કેટલાં નવટાંક ?
- (૪૨) ૪ શેર પેંઝા લા ૧૧ દરેક છોકરાને પા પા શેર વહેચી આપ્યા. કેટલા છોકરાને પહોંચશે ? (વજનમા)
- (૪૩) ૭૨ નવટાંક ખાંડ તે કેટલા શેર થઈ ? ૩૨ પાશેર તે કેટલા શેર ?
- (૪૪) પાંચશેરીનાં નવટાંકાં કરો.
- (૪૫) મણુ ખાંડના ૮ સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક કેવડો થાય ?
- (૪૬) શેર ખાંડના ૮ પૈસા બેસે તો ૫ શેરનું શું ?
- (૪૭) ૬૪ શેર ધીના ૫ રૂપીઆ બેડા તો મણુનું શું બેસે
- (૪૮) મણુના ૩૨ રૂપીઆ હોય તો પાંચ શેરનું શું પડશે ?
- (૪૯) શેરનો ૧૧ રૂપીઆ તો નવટાંકનું શું ?
- (૫૦) નવટાંકના ૨ આના તો શેર કેમ પડ્યું ?

ત્રીસા સુધીના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) ૯ ને નવ ૧૮, ૧૮ ને નવ ૨૭, ૨૭ ને નવ ૩૬ એમ ૨૭૦ આવતા સુધી બોલી જાઓ. એથી ઉલટું બોલો.
- (૨) બાર નવું ? સત્તર છક ? આગણીસ પંચુ ? ત્રીસ ચુડું ? સત્તાવીસ ચોક, આગણત્રીસ સતુ ?

- (૩) ૧૭ ને સત્તર ૩૪, ૩૪ ને સત્તર ૫૧ એમ ૧૫૩ સુધી બોલો. એથી ઉલટું બોલો.
- (૪) પૈસાની આઠ પેન મળે તો ૨૩ પૈસાની કેટલી આવે ? ૨૬ પૈસાની ? ૧૮ પૈસાની ? ૨૮ પૈસાની ? ૧૭ પૈસાની ?
- (૫) ૨૪૩ લી'બુ કેટલા છોકરાને વહેંચી આપીએ તો દરેકને ભાગ ૯ નવ આવે ? લી'બુ ૧૪૪ હોય તો ? ૧૬૨ હોય તો ? ૨૬૧ હોય તો ?
- (૬) ૨૪ ચોવીસ છોકરાની ૮ હાર થઈ અને ૩ છોકરા વધ્યા તો નિશાળમાં વિદ્યાર્થી કેટલા ? ૯ હાર થતા ૯ ધટ્યા હોય તો કેટલા વિદ્યાર્થી હોય ?
- (૭) ૮ આનાની પાઈ કેટલી ? ૬ આનાની ? ૯ આનાની ?
- (૮) ૭ રૂપીઆના આના કેટલા ? ૯ રૂપીઆના ? ૩ રૂપીઆના ? ૧૦ રૂપીઆના ?
- (૯) ૯ આનાની પાઈ ૧૮ બિખારીને વહેંચી આપીએ તો દરેકને ભાગ કેટલી આવે ?
- (૧૦) ૨૪ બિખારીમાંના દરેકને ૮ આઠ પાઈ આપતાં ૧૨ પાઈ વધી તો મારી પાસે શું હશે ?
- (૧૧) કેટલી વાર ૨૮ લઈએ તો ૨૨૪ થાય ? કેટલી વાર ૬ લઈએ તો ૧૨૪ થાય ? કેટલીવાર ૭ લઈએ તો ૧૬૧ થાય ?
- (૧૨) ૧૯ વાર ૮ એટલે કેટલા ? ૨૭ વાર ૫ એટલે કેટલા ?
- (૧૩) ૯ બેઆનીની પાઈ કેટલી ? ૧૨૦ પાઈમાંથી કેટલી બેઆની આવે ?
- (૧૪) ૨૮ રૂપીઆની પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ?

(૪૨)

- (૧૫) ૨૦૦ બેઆનીના રૂપીઆ કેટલા ? ૧૨૮ આનીના રૂપીઆ ?
- (૧૬) ૭૨ પાવલી વધારે કે ૧૩૬ બેઆની ?
- (૧૭) ૫૦ મણના અધમણીઆ કેટલા ? દસશેરા ? પાચશેરી ?
- (૧૮) ૮ મણની અઢીશેરી કેટલી ? ૨૩ મણની પાચશેરી ?
- (૧૯) ધી ૨૧૬ વખત પાચશેરીથી તોળ્યુ તો કેટલા મણ થયું ?
- (૨૦) ૮ વખત દસશેરાથી અને ૩ વખત અઢીશેરીથી તોળીએ તો એકદર વજન કેટલુ થાય ?
- (૨૧) ૧૬ ઘોડામાના દરેકને રોજ ૫ શેર ચંદી ચઢાવીએ તો મહિનાની કેટલા મણ ચંદી વરે ?
- (૨૨) ઘોડા દીઠ ૪ શેર ચંદી આપતા એક રાગને ત્યા રોજની ૩ મણ ચંદી ખપે છે તો ઘોડા કેટલા ?
- (૨૩) ગાય રોજ ૨૫ શેરે કપાસીઆ ખાય અને બેસ રોજ ૫ શેર ખાય તો ૮ ગાય ને ૮ બેસને મળી રોજની કેટલા મણ બેઠિએ ?
- (૨૪) મારે ૬ મણ ડાંગર તોળતી છે. કાટલુ ફક્ત પાચશેરીનુ છે તો કેટલી વખત તોળવુ પડશે ? ને ૧૯૨ વખત તોળવુ પડે તો ડાંગર કેટલી ?
- (૨૫) મારે ૩૮ શેર ધી તોળવું છે. મારી પાસે મણીઓને બશેરીના કાટલા છે. એકી ધારણે કેવી રીતે તોળવુ ?
- (૨૬) મણના ૨૪ રૂ. કિંમત હોય તો ૮ મણનુ શું ?
- (૨૭) મેં ૨૫૨ રૂ. નુ ૨૯ મણ ધી લીધુ, મણુ કેમ પડ્યુ ?
- (૨૮) ૧૪ આનાનુ પાચ શેર તો મણનુ શું ?
- (૨૯) આનાનાં ૭ કેળાં મળે તો રૂપીઆનાં કેટલાં આવે ?

- (૩૦) રૂપીઆનું ૨૧૧ શેર લી મળે તો મળુ કેમ પડયુ ?
- (૩૧) ૪ રૂપીઆની ૮ ટોપી આપી તો દરેક ટોપી કેમ પડી ?
- (૩૨) જે જે પલાખામા ૩૬ આવતા હોય તે બધા ખોલી-
જાઓ
- (૩૩) ૮ પૈસાની ૧૯૨ ટીકડી આવી તો પૈસાની કેટલી પડી ?
- (૩૪) ૨ આનાની એક ચોપડી તો ૨૨૪ પૈસામા કેટલી
આવે ?
- (૩૫) મેં ૬ પૈસાની એક લેખે ૧૮ નોટખુક લીધી, અને
પૈસાનો ૪ પ્રમાણે ૧૦૪ પેન લીધી તો કુલ કેટલા
પૈસા ખર્ચ થયુ હશે ?
- (૩૬) ૯ રૂ. ની આની લઈ દરેક છોકરાને એકેકી આપતાં
૩ આની વધી તો છોકરા કેટલા ?
એ ૩ ૧૮ છોકરાને સરખે ભાગે વહેંચીએ તો દરેકને
શુ મળે ?
- (૩૭) મારી પાસે ૧૫ શેર ચણા છે. દરેક બિખારીને નવટાક
નવટાક આપતા કેટલાને અપાય ? અને ૬૦ બિખા-
રીને તે ચણા પોહોચાડવા હોય તો દરેકને કેટકેટલા
આપવા ?
- (૩૮) આનાનાં ૮ લેખે રૂપીઆનાં લીધુ વધારે આવ કે
ખેઆનીના ૧૫ લેખે વધારે આવે ?
- (૩૯) મળુ પતાસાં ૩૦ છોકરાને વહેંચી આપીએ તો દરે-
કને કેટલા આવે ?
- (૪૦) મેં ૦૧૧ મળુ ખરશીના ૦૧ અડધા શેરનાં પડીકાં વાળ્યા
પછી નિશાળમા વહેંચતા ૨ પડીકા ખુટ્યાં તો નિશા-
ળમા છોકરા કેટલા હશે ?

અર્ધાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એક લીંબુના બે સરખા ભાગ કરીએ તો દરેક કેટલો કહેવાય ? કેટલા અર્ધા ભાગ હોય તો એક આપું થાય ?
- (૨) એક ને અર્ધો ? બે ને અર્ધો ? ત્રણ ને અર્ધો ?
- (૩) ૦૧, ૧, ૧૧, ૨, ૨૧, ૩, ૩૧, ૪ એમ ૨૦ આવના સુધી બોલો.
- (૪) અર્ધો લાડુ તે આખાનો કેટલામો ભાગ કહેવાય ?
- (૫) મારી પાસે બે આખાને એક અર્ધા પેન છે તો બધી મળી કેટલી થઈ ?
- (૬) ૨૯ જમફળના અર્ધા જમફળ જેવા કેટલા ભાગ થાય ? ૪૫ ના કેટલા થાય ? ૭૨ ના કેટલા થાય ? ૮૯ ના ?
- (૭) એક રૂપીઆના અર્ધા રૂપીઆ કેટલા ? ૩૮ અર્ધાના રૂપીઆ કેટલા ? ૮૪ અર્ધાના ? ૯૬ અર્ધાના ?
- (૮) ૭૩ અર્ધામાથી આખા રૂપીઆ કેટલા આવે ? ૭૯ માંથી ૯૩ માથી ?
- (૯) મારી પાસે ૨૩ પેન છે. દરેક છોકરાને ૦૧ અર્ધા આપુ તો કેટલા છોકરાને પહોંચે ?
- (૧૦) એક ટોપીનો અર્ધો રૂપીઓ બેસે તો ૬૭ ટોપીનું શું ?
- (૧૧) ૧૯ આનાના અર્ધા આના કેટલા ? ૫૬ બેઆનીની પાવલી કેટલી ? ૮૪ અર્ધાના રૂપીઆ કેટલા ?
- (૧૨) છોકરા દીક ૦૧ શેર પતાસાં આપીએ તો મણુ પતાસાં કેટલા છોકરાને પહોંચે ?
- (૧૩) કેટલા અર્ધે ૨૪૧ ? કેટલા અર્ધે ૪૭ ? કેટલા અર્ધે ૩૭૧ ?

- (૧૪) મણુના અધમણીઆ કેટલા ? અધમણુ પેંડા ૪૦ છોકરાને સરખે ભાગે વહેંચી આપો.
- (૧૫) એક નિશાળની મહિનાની ફી ૦૥૩.૭૦ છે. કુલ ફી રૂ. ૧૮૦૦ આવી તો મણુનાર કેટલા ?
- (૧૬) ૧૮ મણુના અધમણીઆ કેટલા ? ૩૮ અધમણીઆ ડાંગર તે કેટલા મણુ કહેવાય ? અધમણુના શેર કેટલા ?
- (૧૭) ૩૮ વખત દશશેગથી તોળાય એટલા ચોખા છે. જો તેને અધમણીઆથી તોળીએ તો કેટલી વખત તોળાય ?
- (૧૮) ૩૯૦ શેર ધીમાં કેટલું નાખીએ તો મણુ થાય ? કેટલું કાઢી લઈએ તો મણુમાં શેર ઓછુ થાય ?
- (૧૯) ૧૪ આખા લાડુ છે અને ૭ અર્ધા લાડુ છે. બધા મળી કેટલા થયા ?
- (૨૦) ૯૯ સવાશેરી તે કેટલી પાચશેરીની બરાબર છે ? કેટલી દશશેરીની બરાબર છે ? કેટલા અધમણીઆની બરાબર છે ? કેટલા મણુની બરાબર છે ?
- (૨૧) મેં ૧૯ દિવસ સુધી રોજ બ્રાહ્મણને ૦૥ અઢીર ભોટ આપ્યો તો એકંદર કેટલો અપાયો ?
- (૨૨) એક વાસણમાં ૨ મણુ દૂધ છે. દરેક છોકરાને ૦૥ અઢીર પાઈએ તો કેટલા છોકરાને પહોંચે ?
- (૨૩) ૭૨ આની તે કેટલી બેઆની બરાબર ? કેટલા અર્ધા બરાબર ?
- (૨૪) રૂ. ૦૥ ની શેર આ મળે તો અધમણુનું શું આપવું પડશે ?

પાયાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) નીક કાગળના ૪ સરખા ભાગ કરીએ તો દરેક કેટલો કહેવાય ?
- (૨) કેટલા ના ભાગ હોય તો એક આખું થાય ?
- (૩) ના મા ના નાખીએ તો કેટલા થાય ? અર્ધા લીંબુના એ ભાગ કરીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?
- (૪) ના ને ના કેટલા ? એકમાં ના ભાગ આછો તે કેટલો કહેવાય ?
- (૫) ૧ ને ના ? ૧ા ને ના ? ૧ાા ને ના ? બેમા ના આછો લખી બતાવો.
- (૬) પોણા ત્રણ એટલે કેટલા ? પોણા ચાર એટલે ? પોણા પદર એટલે ?
- (૭) ૧પાાા, ૧ત્રાાા, ૨ના, ૧જાા, ૬ાા, ૨ા, ૩ાા, ૨૧ાાા ૨૩ાા, ૧૨ા, ૧નાા એ સંખ્યા વાચી બતાવો.
- (૮) ના, નાા, નાાા, ૧, ૧ા, ૧ાા, ૧ાાા, ૨ એમ ૨૫ સુધી બોલી જાઓ, ઉલટું બોલી જાઓ.
- (૯) બે લીંબુમાથી ના લીંબુ લઈ લઉં તો કેટલા રહે ? ૪ માથી લઉં તો ? ૮ માથી લઉં તો ?
- (૧૦) ના લાડુ તે ના નો કેટલામો ભાગ ? આખાનો ?
- (૧૧) મારી પાસે ૧૬ પાવલી છે તેના ૩પીઆ કેટલા આવે ?
- (૧૨) ૩૬ પાવલી એટલે કેટલા ૩પીઆ ? ૭૪ એટલે ?
- (૧૩) ૩પીઆના ના ૩પીઆ કેટલા ? ૮૪ પા ૩પીઆ એટલે કેટલા આખા ૩પીઆ ?
- (૧૪) મણુના ના મણીઆ કેટલા ? દશશેરી કેટલી ? ના મણીઆના શેર કેટલા ? ના મણીઆ વધારે કે દશશેરી ?
- (૧૫) ૨૩ ૩પીઆની પાવલી કેટલી ? ૨૯ રૂ. ની ? ૯૬ પાવલીના રૂ. કેટલા ? ૬૪ પાવલીના ?

- (૧૬) છોકરા દીઠ ના શેર પતાસાં આપીએ તો ૪૪ છોકરાને આપવા કેટલાં પતાસાં જોઈએ ?
- (૧૭) દરેક છોકરીને ના શેર પેડા આપીએ તો ના મળુ પેડામાંથી કેટલી છોકરીને અપાશે ?
- (૧૮) મારી પાસે ૧૯ જમફળ છે. દરેક છોકરાને ના પા આપુ તો કેટલા છોકરાને પહોંચશે ?
- (૧૯) એક ટોપીનો ના રૂ. ૫૩૦ તો ૬૮ ટોપીનું શુ પડશે ?
- (૨૦) ૧૩૧૧ શેર સાકરમાંથી ૩ જળુને ના પા શેર આપી. તો હવે કેટલી રહી ?
- (૨૧) એક વર્ગની મહિનાની શી ૩ ના છે, માસ્તર પાસે કુલ શી ૯૫ રૂપીઆ આવી તો છોકરા કેટલા ?
- (૨૨) ૮૬ દથશેરા ડાગર હોય તો કેટલા મળુ કહેવાય ?
- (૨૩) ૫ આખા લાડુ, ૭ અર્ધા લાડુ, ૨૪ પા લાડુ મળી કેટલા લાડુ થાય ?
- (૨૪) ૭૬ વખત દથશેરાથી તોળવાને બદલે મણીઆથી કેટલી વખત તોળવું પડે ?
- (૨૫) શેરનો રૂ. ના બેસે તો મળવું શુ ? અધમળવું શુ ?
- (૨૬) બરફી રૂપીઆની ૪ શેર મળે છે તો ના રૂ. ની કેટલી આવશે ?
- (૨૭) છોકરા દીઠ ના શેર દૂધ પાઈએ તો ૪૦ છોકરાને પાવા કેટલા મળુ દૂધ જોઈએ ?
- (૨૮) ૬ આખા ને ૧૪ પા મળી કેટલા થાય ?
- (૨૯) ૨૧૧ શેર ધીમાથી ના શે. બ્રાહ્મણને આપ્યું, ને ના શેર ધરમાં વપરાયુ હવે કેટલું રહ્યું ?
- (૩૦) ના પા રૂપીઓ રોજ બચાવતાં ૭૫ રૂ. કેટલા દિવસે બચશે ?

- આપી. ૨૦૦ આલ્પુને આપનાં કેટલા ૩. ખર્ચ થયો હશે?
- (૧૬) છોકરા દીદ ૦૧૧ શેર પતાસા આપીએ તો ૪૦ છોકરાને આપવા કેટલા મળુ પતાસા જોઈએ ?
- (૧૭) શેરનો ૩. ૦૧૧ બેસે તો મળુનું શુ પડે ?
- (૧૮) ૧૮ પોણાશેરીઆ ભરીને દૂધ લીધુ તેમાંથી ૦૧ શેર ઢળી ગયુ તો હવે કેટલું રહ્યું ?
- (૧૯) રોજનો ૩. ૦૧૧ ખર્ચ કરીએ તો ૬૦ ૩. કેટલા દિવસ પહોંચે ?
- (૨૦) ૦૧ ૩. ના કાગળ લીધા ને ૩. ૦૧૧ ની એક ચોપડા લાંબી કુલ ખર્ચ કેટલુ થયુ ?
- (૨૧) એક માણુએ ૨૧૧ શેર દર લઈ તેમા ૦૧૧ શેર પાણી રેડ્યુ, પછી આનાનુ શેર લેખે વેચ્યુ તો શુ ઉપજશે ?
- (૨૨) ૦૧૧ શેરમા કેટલુ ધી નાખીએ તો ખૂર મળુ થાય ?
- (૨૩) એક ટોપી ૧૧૧ ૩ લઈને ૩ ૨૧ એ વેચી મારી તો કેટલો ફાયદો થયો ?
- (૨૪) ૩ દશશેરા ૫ અધમણીઆ ને ૨ પોણામણીઆ ધા મારા ધરમા છે. કુલ કેટલુ થયુ ?
- (૨૫) એક માણુસ મારી પાસે ૩. ૫૧ માગતો હતો, મેં તેને ૫ અડધા ને ૫ પાવલી આપ્યાં, તો હવે તે શુ માગે ?
- (૨૬) ૮૪ માણુસો ૦૧૧ પોણા ૩. કાઢે તો કુલ કેટલા ૩પીઆ થાય ?
- (૨૭) ૩. ૭૧૧ દશ માણુસ વચ્ચે વહેંચી આપીએ તો દરેકને ભાગ શુ આવશે ?
- (૨૮) પાવલાનુ ૦૧૧ શેર તેલ મળે છે. મારે ૧૨ શેર લેવું હોય તો શો ખર્ચ થાય ?

સવાયાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) સવા એટલે કેટલું ? સવા કાગળ લેવો હોય તો કેવી રીતે લેવો ?
- (૨) ૧૧ માં થુ ઉમેરીએ તો ૨ થાય ? કેટલી વાર ૦ લઈએ તો સવા થાય ?
- (૩) ૧૧, ૨૧, ૩૧, ૪, એમ ૧૨૫ આવતા મુધી બોલી જાઓ. ઉલટું બોલો.
- (૪) ૬૧૧ ને ૧૧ કેટલા ? ૧૩૧ ને ૧૧ ? ૨૪૧ ને ૧૧ ? ૩૭૧ ને ૧૧ ? ૭૨ ને ૧૧ ? ૮૪૧૧ ને ૧૧ ?
- (૫) ૬ માંથી ૧૧ લઈ તો કેટલા રહે ? ૧૨૧ માંથી ૧૧ લઈ તો ? ૧૭૧ માંથી ૧૧ લઈ તો ? ૨૮૧૧ માંથી ૧૧ લઈ તો ? ૭૫ માંથી ૧૧ લઈ તો ?
- (૬) એક ચોપડી નો ૩. ૧૧ બેસે તો ૧૮ ચોપડીનું થુ ? ૪૨ નું ? ૬૮ નું ? ૭૪ નું ? ૯૧ નું ? ૯૭ નું ? ૨૦૦ નું ?
- (૭) માણસ દીઠ ૩. ૧૧ ખર્ચ આવે તો ૭૮ માણસ જમાડતાં કેટલો ખર્ચ થાય ?
- (૮) દરેક છોકરાને ૩. ૦) ૧ નાં પતાસાં આપીએ તો ૪૮ છોકરાને પતાસાં વહેંચતાં કેટલા રૂપિયા ખર્ચ થાય ?
- (૯) સવા આને એક શેરડીનો સડો મળે છે. તો એવા ૭૨ લેતાં કેટલા રૂપિયા ખર્ચ થાય ?
- (૧૦) ૪૦) રૂપિયામાંથી ૧૧ સવા રૂપિયા જેવડા કેટલા ભાગ પડે ?
- (૧૧) મારી પાસે ૩. ૫૩૧૧ છે. રોજ ૩. ૧૧ ખર્ચ કરું તો કેટલા દિવસે તે થઈ રહે ?

(૫૧)

- (૧૨) રૂ. ૭૫) ને ૬૦ છોકરા વચ્ચે સરખે ભાગે વહેતીએ
તો દરેકને શુ મળશે ?
- (૧૩) કેટલી વાર ૧૧ લઈએ તો ૭૮૧૧ થાય? કેટલી વાર
૯૬૧ થાય ? કેટલી વાર ૧૧૧૧ થાય ?
- (૧૪) ૧૭ વાર ૧૧ એટલે કેટલા ? ૩૫ વાર ૧૧ એટલે ?
૪૨ વાર ૧૧ એટલે ? ૯૩ વાર ૧૧ એટલે ?
- (૧૫) એક શેરના ૧૧ રૂપીઆ ભાર કેટલા થાય ?
- (૧૬) મણુની સવાશેરી કેટલી થાય ?
- (૧૭) સવાશેરીના કાટલા વડે અધમણુ ધી તોલવું હોય તો
કેટલી વાર તોલવું પડે ?
- (૧૮) મણુ ધીમાથી ૨૨ વખત ૧૧ શેર ધી કાઢી લઈએ
તો બાકી કેટલું રહે ?
- (૧૯) એક ટોપીનો રૂ. ૧૧ બેસે છે. મારે ૯૦ છોકરાની
નિશાળમાં છોકરા દીઠ એક ટોપી ઇનામમાં આપવી
હોય તો કેટલા રૂપીઆ ખર્ચ થાય ?
- (૨૦) શેરનો રૂ. ૧૧ બેસે તો મણુનું શુ બેસે ?
- (૨૧) મણુના રૂ. ૨૧૧ બેસે તો શેરનું શુ પડયુ ?
- (૨૨) ૩૨ સવાશેરા ભરી દૂધ લીધું. તેમાંથી ૧૫ શેર દૂળા
ગયું. બાકીના દૂધની એક આને શેર લેખે શા
કિંમત થાય ?
- (૨૩) ૩૮૧૧ શેર ધીમાં કેટલું નાખીએ તો પૂરૂ મણુ થાય ?
- (૨૪) ૪૦) આનાની એક છત્રી લઈ રૂ. ૩૧ થી વેચી
મારી, શો નફો થયો ?
- (૨૫) મારા ઘરમાં ત્રણ વાસણમાં તેલ ભરેલું છે. એકમા
દર શેર, બીજામાં ૧૧૧ મણુ, અને ત્રીજામાં ૧૧ મણુ
છે. કુલ કેટલું થયું ?

- (૨૬) રોજ ૧૧ રૂપિઆભાર ધી આપીએ તો ૨૬૦ છોડ-
રાને જમાડતા રોજ કેટલુ ધી વરે ?
- (૨૭) રૂ. ૧૧ ના આના કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેચ્ચાની ?
દબ્બુ ? પૈસા ?
- (૨૮) પાઈનુ સવાશેર તો પૈસાનુ કેટલુ ?
- (૨૯) ૩. ૦ નુ સવા શેર તો મળુનુ શુ ?
- (૩૦) ૮ પૈસાનુ ૧૦ શેર તો ૩૨ પૈસાનુ કેટલુ આવે ?

દોઢાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) દોઢ એટલે કેટલુ ? દોઢ લીખુ લેતુ હોય તો શી રીતે
લેવાય ?
- (૨) કેટલી વાર ૦૧ લઈએ તો ૧૧૧ થાય ? કેટલી વાર
૦૧૧ લઈએ તો ૧૧૧ થાય ? કેટલી વાર ૦૧૧૧ લઈએ
તો ૧૧૧ થાય ?
- (૩) ૧૧ માં શુ ઉમેરીએ તો ૧૧૧ થાય ? ૨ માંથી શુ
બાદ કરીએ તો ૧૧૧ રહે ?
- (૪) ૧૧૧, ૩, ૪૧૧, ૬ એમ ૧૫૦ સુધી બોલો. ઉલટુ બોલો.
- (૫) ૭ ને ૧૧૧ કેટલા ? ૧૬૧૧ ને ૧૧૧ કેટલા ? ૪૪૧૧ ને ૧૧૧
કેટલા ? ૧૧ ને ૧૧૧ કેટલા ? ૧૪૧૧૧ ને ૧૧૧ ?
- (૬) ૧૫ માંથી ૧૧૧ લઈએ તો શુ રહે ? ૩૭૧૧ માંથી
૧૧૧ લઈએ તો ? ૧૧૬ માંથી ૧૧૧ લઈએ તો ? ૪૭૧
માંથી ૧૧૧ લઈએ તો ? ૨૮૧૧૧ માંથી ૧૧૧ લઈએ તો ?
- (૭) એક ટોપીનો રૂ. ૧૧૧ બેસે તો ૧૧૬ ટોપીનુ શુ બેસે ?
૩૪ નુ ? ૬૭ નુ ? ૮૪ નુ ? ૯૪ નું ? ૨૦૦ નુ ?
- (૮) દોઢ છોડરાને મલિને રૂ. ૧૧૧ ફો ભગ્વી ૫૬ તો ૧૧૧
છોડરાની ફો કેટલા થાય ?

- (૯) એક છોકરાની ટિકિટનો રૂ. ૦) ના થાય તો ૮૫ છોકરાને મુસાફરી કરવા લઈ જતા ગાડી ભાડાનો શો ખર્ચ થાય ?
- (૧૦) દરેક છોકરાને રૂ. ૦) ના ની એકેક સ્લેટ આપીએ ત્રે છોકરાને સ્લેટો આપતાં કેટલા રૂપીઆ ખર્ચ થાય ?
- (૧૧) રૂ. ૧૨૬ માંથી રૂ. ૧૧ દોઢ જેવડા કેટલા ભાગ થાય ?
- (૧૨) રૂ. ૯૦ થી ૬૦ માળુમ જમાડાયાં તો માળુમ દીક શો ખર્ચ થયો ?
- (૧૩) કેટલું ધી હતું. તેમા ૧૧ શેર નાખ્યું તો બરોબર માળુ યઈ રહ્યું તો પહેલા કેટલું ધી હશે ?
- (૧૪) કેટલી વાર ૧૧ લઈ એ તો ૯૭૧ થાય ? કેટલી વારે ૧૩૨ થાય ?
- (૧૫) ત્રે વાર ૧૧ એટલે કેટલા ? ૬૭ વાર ૧૧ એટલે ?
- (૧૬) એક રૂપીઆ ભારનો રૂ. ૧૧ પડે તો શેરનું શું પડે ?
- (૧૭) શેરનો રૂ. ૧૧ પડે તો મળનું શું ?
- (૧૮) ૧૧ પેસાનું પેસાભાર તો શેર કેમ પડ્યું ?
- (૧૯) ૧૧ રૂપીઆના આના કેટલા ? પાવલી ? એઆની ? ટપુ ? પૈસા ?
- (૨૦) મળુ ધીમાંથી ૨૭ વાર ૧૧ શેર કાઢી લેવાય ? કેટલું વધે ઘટે ?
- (૨૧) મળુના રૂ. ૩૧૧ બેડા તો શેરનું શું પડશે ?
- (૨૨) એક રૂપીઆનું ૧૧ શેર ધી મળે તો ૧૮ રૂપીઆનું કેટલું આવે ? ૦૧૧ મળુ માય એવડું વાસળુ ભરવા માટે કેટલા રૂપીઆનું લેવું ?
- (૨૩) એક નિશાળની બોર્ડિંગમા માંજે રોજ છોકરા દીક

(૫૪)

૧૧૧ રૂપિયાભાર ધી અપાય છે. જે બહુનારા છોકરા
૩૬૦ હેય તો રોજ સાંજે કેટલા શેર ધી જોઈએ ?

- (૨૪) ૮ પૈસાનું ૧૨ શેર તો પૈસાનું કેટલું ?
(૨૫) ૪ પૈસાનું ૬ શેર તો ૯ પૈસાનું કેટલું ?
(૨૬) ૨૭ પૈસાનું ૪૦૧૧ શેર તો ૭૨ પૈસાનું કેટલું ?
(૨૭) અડધા પૈસાનું સવાશેર તો પૈસાનું કેટલું ?
(૨૮) ૧૬ પૈસાનું ૨૪ શેર તો રૂપિયાનું કેટલું ?

અઢીઆના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) અઢી એટલે કેટલા ? અઢી પેન કેવી રીતે લેવાય ?
(૨) ૧૧૧ માં શું ઉમેરીએ તો ૨૧૧ થાય ?
(૩) કેટલી વાર સવા લઈએ તો ૨૧૧ થાય ?
કેટલી વાર ૧૧ લઈએ તો ૨૧૧ થાય ? ૧૧ કેટલી
વાર લઈએ તો ?
(૪) ૨૧૧, ૫, ૭૧, ૧૦, ૧૨૧, ૧૫ એમ ૨૫૦ સુધી
બોલતા ચાલ્યા જાઓ. એથી ઉલટું બોલો.
(૫) ૭૧ ને ૨૧૧ કેટલા ? ૧૦ ને ૨૧૧ કેટલા ?
૨૭૧ ને ૨૧૧ કેટલા ? ૧૮૧ ને ૨૧૧ કેટલા ? ૨૪૧
ને ૨૧૧ કેટલા ?
(૬) ૧૦૦ માંથી ૨૧૧ લઈ તો કેટલા રહે ? ૧૯૭૧ માંથી
૨૧૧ લઈ તો ? ૯૨ માંથી ૨૧૧ લઈ તો ?
(૭) એક ટોપીના રૂ. ૨૧૧ બેસે તો ૧૫ નું શું ? ૩૨ નું ?
૪૫ નું ? ૫૭ નું ? ૬૪ નું ? ૮૪ નું ? ૯૫ નું ?
(૮) માણસ દીઠ ૨૧૧ લાડુ આપીએ તો ૮૦ માણસને
આપવા કેટલા લાડુ જોઈએ ?

(૫૫)

- (૯) ૧૨૫) રૂ. માંથી ૨૥ અઢી રૂપીઆ જેવડા કેટલા ભાગ થાય ? ૧૩૯) માંથી કેટલા થાય ? કેટલા વધે ?
- (૧૦) ૨૥ આને એક સ્લેટ મળે તો ૩૭ સ્લેટના કેટલા આના પડે ? ૬૪ સ્લેટના કેટલા રૂપીઆ પડે ?
- (૧૧) ૨૫૦ પેન ૧૦૦ છોકરા વચ્ચે વહેંચી આપીએ તો દરેકને ભાગ કેટલી આવે ?
- (૧૨) કેટલી વાર ૨૥ લઈએ તો ૭૫ થાય ? કેટલી વાર ૧૦૭૫ થાય ? કેટલી વારે ૨૧૨૫ થાય ?
- (૧૩) ૩૪ વાર ૨૥ એટલે કેટલા ? ૪૫ વાર ૨૥ એટલે ? ૬૭ વાર ૨૥ એટલે ? ૯૪ વાર ૨૥ એટલે ?
- (૧૪) શેરમાંથી ૨૥ રૂપીઆભાર જેવડા કેટલા ભાગ પડે ?
- (૧૫) મણુની અઢીશેરી કેટલી ?
- (૧૬) માણસ દીઠ ૨૥ શેર દૂધ ગણતાં મણુમાંથી કેટલાં માણસ જમે ? ૪૮ માણસ જમાડવા કેટલું દૂધ જોઈએ ?
- (૧૭) અઢીશેરીઆ વડે ૫ મણુ દૂધ માપ્યું તો કેટલી વાર માપવું પડ્યું હશે ?
- (૧૮) પાઈની ૨૥ શેર ભાજી મળે તો પૈસાની કેટલી ?
- (૧૯) શેરના રૂ. ૨૥ એસે તો મણુનું શું ?
- (૨૦) રૂપીઆભાર એલચીના ૨૥ આના એસે તો શેરનું શું ?
- (૨૧) ૨૥ રૂપીઆના આના કેટલા ? પાવલી ? એઆની ? ઢાંચું ? પૈસા ?
- (૨૨) રૂ. ૦- નું ૨૥ શેર તો મણુ કેમ પડે ?
- (૨૩) ૬ પૈસાનું ૧૫ શેર તો ૧ પૈસાનું કેટલું ?
- (૨૪) ૧૬ પૈસાનું ૪૦ શેર તો ૧ પૈસાનું કેટલું ?
- (૨૫) ૯ પૈસાનું ૨૨૥ શેર તો ૩૭ પૈસાનું ?

(૫૬)

- (૨૬) ૨૫ પૈસાનું ૬૨૫ શેર તો ૯૨ પૈસાનું ?
- (૨૭) ૩૫૦૦નાં ૧૬ કેળાં મળે તો ૨૫૦ ૩૫૦૦ના કેટલાં આવે ?
- (૨૮) એક ચાકરે મળુ ધીના ઘાડવામાવી મેળ ૨૫૦ શેર ચોર્યા કીધુ. તો કેટલે ફિવસ તેમાં કઈ નહિ રહે ?
- (૨૯) મારી પાસે ૧૪૪ પેન છે. છોકરા દીકરા અટી પેન આપુ તો મારી પાસે કેટલી વધે ?

પરચુરણ દાખલા.

- (૧) એક માણસ પાસે ૨૪૫ પુસ્તક હતા તેમાંથી ૨૫૦ પુસ્તક વેચાયા તો બાકી કેટલા રહ્યા ?
- (૨) મારી પાસે ૧૦૭ ૩૫૦૦ના હતા, તેમાંથી મેં એક માણસને ૨૫ ૩૫૦૦ આપ્યા, પરંતુ તરતજ બીજા માણસ પાસેથી ૨૮ ૩૫૦૦ મને મળ્યા તો મારી પાસે કેટલા થયા ?
- (૩) $૧૬૭ + ૨૦ - ૨૫$ એટલે કેટલા ?
- (૪) એક નિશાળમાં ૩૫૨ છોકરા ભણતા હતા આ માસમાં તેમાંથી ૧૮ છોકરા છૂટી ગયા અને ૩૬ વિદ્યાર્થી નવા આવ્યા તો માસ આખરે કેટલા રહ્યા ?
- (૫) એક ટોપલીમાં ૧૪૫ નારંગી હતી તેમાંથી ૨૩ નારંગી બગડી જવાથી ફેંકી દીધી. બાકી કેટલી રહી ?
- (૬) એક નારંગી વેચનારે ૧ આનાની એક પ્રમાણે નારંગી વેચી. તેને ૩. ૨) ઉપજ્યા હતા અને ૧૫

નાગી વધી હતી પ્રથમ કેટલી હશે ?

- (૭) ટોપીની કિંમત ૫ રૂ. અને પાઘડીની ૧૫ રૂ છે એક માણસે ૮ ટોપી ને ૮ પાઘડી લીધી. શું બેઠું હશે ?
- (૮) ૫૬૨ ૫૬૨ રૂપીઆની ૪ ઢગલીમાં આઠ આઠ રૂપીઆની ૩ ઢગલી બેઠીએ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ?
- (૯) એક પેટીમાં ૮ દાબડીઓ છે દરેક દાબડીમાં આઠ આઠ રૂપીઆ અને આઠ આઠ પૈસા છે. બધા મળીને કેટલા રૂપીઆ હશે ?
- (૧૦) દરેક માણસને ૧૧ રૂપીઆ એમ ૪૨ માણસને આપનાં મારી પાસે ૭ રૂપીઆ વધ્યા તો કેટલા રૂપીઆ પ્રથમ હશે ?
- (૧૧) બે આંકડાની મોટામાં મોટી સંખ્યામાંથી એક આંકડાની મોટામાં મોટી સંખ્યા બાદ કરો. બાકી શું રહેશે ?
- (૧૨) મારી પાસે રૂ. ૮-૧૨-૦ છે. તે હું ૨૮ માણસને વહેંચી આપું તો દરેકને બાગ શું આવશે ?
- (૧૩) મેં ૬ આનાની ૧૫ શેર પાપડી લીધી તો મળે કેમ પડી ?
- (૧૪) ૨૧૧ રૂપીઆમાં ૧૧૧ આના બાદ કરો.
- (૧૫) પાવલાના ૫ લોખંડ મળે તો ૧૫ અડધાનાં કેટલા આવે ?
- (૧૬) એક રૂપીઆનું ૧૧૧ શેર ધી મળે છે. મેં એ લેખે ૧ મળું ને ૧૧૧ શેર ધી લીધું, તો કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે ?
- (૧૭) આઠ વાર ૧૯ માંથી ૬ વાર ૧૪ બાદ કર્યા પછી શું ઉમેરીએ તો પૂર્ણ ૧૦૦ થાય ?

- (૧૮) મેં આનાનાં ૬ લેખે એક રૂપીઆનાં જમકળ લીધાં, અને મારા ભાઈએ ૨ પાઈ નુ એક એ લેખે રૂપીઆના લીધાં; તો કેને કેટલા વધારે ઓછાં આવશે ?
- (૧૯) એક રાજાને ત્યાં ૩૫ ઘોડા ને ૮૨ ગાય છે. ઘોડાને રોજ ૪ શેર ને ગાયને ૨૧૧ ચંદી આપીએ તો દર-રોજ કેટલી ચંદી વરે ?
- (૨૦) એક ચોપડી ને એક સ્લેટના મળી મેં ૮૧ આના આપ્યા. સ્લેટના કિંમત ૩૧૧ આના હોય તો ચોપડીની કિંમત શી ?
- (૨૧) મારા અને ચીમનના પૈસા મળીને ૧ રૂ. થાય છે. મારી પાસે ચીમન કરતાં ૨ આના વધારે હોય તો ચીમન પાસે શુ હશે ?
- (૨૨) નીચેની રકમનો જવાબ કાઢો.
 $૧૬૯ + ૨૯ - ૧૮ + ૩૭ - ૧૫ - ૨૮ + ૩૨.$
- (૨૩) એવી કઈ રકમ છે કે તેમાંથી ૨૧૧ રૂ. કાઢી લઈએ તો બાકી ૧૦૨૧૧ રૂ. રહે ?
- (૨૪) મારી પાસે કેટલુંક ધી હતું. તેમાં મેં શેર ૦૧૧ ઉમેર્યું તો બરાબર ૧૧ મળુ થયું, તો પહેલાં કેટલું હશે ?
- (૨૫) મારી ઉંમર હાલ ૮૫ વર્ષની છે તો ૩૯ વર્ષ પહેલાં મને કેટલાં વર્ષ થયાં હશે ?
- (૨૬) મારી પાસે ૪૭ રૂપીઆ છે. બીજા કેટલા હોય તો ૨૭૯ રૂ. થાય ?
- (૨૭) ૫૨ રૂ. ને ૫૨ આનામાં શો તફાવત છે ?
- (૨૮) અમદાવાદથી સુરત ૧૯૬ માઇલ હોય તો રોજ ૮

(૫૯)

માઇલ લેખે ચાલતો મુસાફર ત્યાં કેટલે કિલો
પહોંચશે ?

(૨૯) રૂ. ૧-૪-૯ ની પાઈઓ કેટલી ?

(૩૦) એક બિખારીને ૬ પાઈ આપીએ તો ૧૪ આના-
માંથી કેટલા બિખારીઓને અપાય ?

(૩૧) ૧૮ ને ૨ વડે ગુણો, જવાબને ૬ વડે ભાગો, જવા-
બને ૯ ગુણો કરો. હવે એ જવાબમાં શું ઉમેરીએ
તો ૮૦ થાય ?

(૩૨) એક છોકરાના ગજવામાં ૧૧૧ રૂપિયાના પૈસા હતા,
ગજવું ફાટેલું હોવાથી તેમાંના કેટલાક રસ્તામાં પડી
ગયા. તપાસ કરતાં ફક્ત ૪૧૧ આનાના પૈસા નીકળ્યા,
તો પડી કેટલા ગયેલા ?

(૩૩) દાઈ સપ્તામાં હું ૩૫ ઉમેરીને તેમાંથી ૨૧ અઢી
જેવડા ભાગ કંઈ છું તો ૬૪ ભાગ થાય છે, તો તે
સપ્તા કઈ ?

(૩૪) ૧ મણુ ૩ શેરના પાશેરા કેટલા ?

(૩૫) રૂ. ૯ ને ૧૨ આનાના આના કેટલા ?

(૩૬) ૬ પાવલી, ૩ ખેઆનો, ને ૫ આનીની મળી પાઈઓ
કેટલી થાય ?

(૩૭) ૧૧ મણુનાં નજટાંકાં કેટલાં ?

(૩૮) દોઢ આનાની એક લેખે ૬૨ નારગી અને ૦૧૧
આનાની એક લેખે ૫૪ કેરી લીધી. કુલ કેટલું ખર્ચ
થયું હશે ?

(૩૯) ૨૨ આની, ૧૭ ખેઆની, ને ૯ પાવલીના રૂપિયા
કેટલા થાય ?

(૪૦) ૧૮ રૂપિયાના પૈસામાંથી ૯ નવ પૈસા જેવડા કેટલા ભાગ થાય ?

(૪૧) ૬ પૈસાનું ૪૮ શેર તો ૧૪ પૈસાનું કેટલું ?

(૪૨) ૧૮   „   ૧૨૬   „   ૨૪   „

(૪૩) ૧૦   „   ૭૧   „   ૪૮   „

(૪૪) ૨૩   „   ૧૬૮   „   ૧૯   „

(૪૫) ૧૭   „   ૪૨૧   „   ૬૨   „

(૪૬) ૮   „   ૧૨   „   ૩૯   „

(૪૭) ૨૧   „   ૩૧   „   ૬૧   „

(૪૮) ૨૯   „   ૩૬   „   ૭૫   „

(૪૯) ૧૦   „   ૮   „   ૬૩૧   „

(૫૦) ૨૭   „   ૬૧   „   ૭૨   „

(૫૧) ૦૧   „   ૦૧   „   ૧૨૧   „

(૫૨) ૧૮   „   ૧૧૭   „   ૧૭   „

(૫૩) ૧૨   „   ૨૦   „   ૧૯૧   „

(૫૪) ૧૩૧   „   ૧૬૧   „   ૮૧   „

(૫૫) ૩૦   „   ૨૫   „   ૪૦૧   „

(૫૬) ૧૩૧   „   ૨૨૧   „   ૧૨૧ શેરનું થું ?

(૫૭) ૮૧   „   ૫૧   „   ૧૨   „

(૫૮) ૯૧   „   ૪૭   „   ૪૨૧   „

(૫૯) ૧૫   „   ૪૧   „   ૭૧   „

(૬૦) ૨૧   „   ૬૧   „   ૧૮   „

